ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРНИАР, НЭГЭДЭГТЫ! 48-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

5 (13391) | 1971 оной мартын 31, среда | Сэн 2 мүнгэн

Тоосоото үе хадаа аха дүү партинууд болон гүрэнүүдэй гадаадын политическэ ажал ябуулгые зохилдуулха хэрэгтэ ехэхэн амжалтануудаар тэмдэглэгдэһэн байна. Эдэ жэлнүүдэй үлэмжэ ехэ удха шанартай уласхоорондын асуудалнууд болон үйлэ хэрэгүүд социалис оронуудтай элдэб зиндаанай түлөөлэгшэдөөр хамтаараа харагдаһан байха юм.

(Нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ КПСС-эй XXIV съезд дээрэ хэһэн элидхэлһээ).

оветскэ Союзай Коммунис партиин XXIV съезд тухай

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Москвада, 1971 оной мартын 30-най үглөөнэй 10 па, Кремльдэхи Съезднүүдэй ордон соо Советскэ Союзай Коммунис партиин ээлжээтэ XXIV д хүдэлмэрээ эхилбэ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ нү-Н. В. ПОДГОРНЫЙ оролтын үгөөр съезд нээбэ.

Съездын президиум, секретариат, редакционно иисси ба мандатна комисси съезд һунгаба.

Съездын зүбшэн хэлсэхэ зүйл иимэ:

1. КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоото дхэл—элидхэлшэ КПСС-эй ЦК-гай Генеральна ретарь нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВ.

2. КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэл—элидхэлшэ шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Г. Ф. СИЗОВ.

3. СССР-эй арадай ажахые 1971-1975 онуудта хүгжөөхэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIV съездын Директивэнүүд—элидхэлшэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ нүхэр А. Н. КОСЫГИН.

4. Партиин Центральна органуудые һунгалга.

КПСС-эй Центральна Комитедэй тоосоото элидхэл КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВ хэбэ. Делегадууд болон айлшад тэрэниие халуунаар угтаа.

Съезд мартын 31-дэ хүдэлмэрээ үргэлжэлүүлхэ.

КПСС-эй XXIV СЪЕЗД НЭЭГДЭБЭ

ХЭР Н. В. ПӨДГОРНЫН ХЭЛЭҺЭН ҮГЭҺӨӨ

Союзай Коммунис пар- съездэ 4963 делегат, 4740-ниинь шиидхэхэ эр- 223-ниинь зүблэхэ эрхэ- һунгагдаһан байна гэээд үгэдэ КПСС-эй ЦК- бюрогой гэшүүн нүхэр горный хэлэнэ. Съезд- делегат хабаадана, 14 хүндэтэй шалтагаанаар

эй ЦК-гай даалга- нүхэр Н. В. Подгорный Союзай Коммунис XXIV съездые нээгдэһэн- побо.

ленинскэ парти өөрын- хорин дүрбэдэхеэ үн- байна гэжэ нүхэр Н. В. хэлэнэ. Манай ороной нууд—дэлхэй дээрэхи тү- социалис, коммунис обще- үүлагшад үрэ дүнгүүдые шухала болоһон зорил- зүбшэлхын, тэдэниие арга зам ба онол мето- алхын тула өөрынгөө дааанда хорин дүрбэ- руба.

эхи съездһээ — КПСС- съездһээ хойшо табан жэл коммунистнууд, бүхы со- ехэ хүдэлмэри бүтээгээ. коммунис общество шэнэ, шухала асуудал- табиһан ба шиидхэһэн, хүгжэлтын тон орёо үдта научна үндэһэ ба- харюунуудые үгэһэн Һөөсэ арга боломжонуудаа эглэжэ, дутуу дунданууулан, үйлэдбэрилгын хү- шэгүй хүгжөөгөө, эрдэм дэбжээгээ, арад зоной улам һайжаруулаа.

политическэ хүтэлбэриин ёһо гуримуудые барим- түмэнэй үүсхэлые бү- бадаруулаа, ажахы, гү- хэрэгүүдые хүтэлбэ- ядалда ажалшадые бүри эр элсүүлэн хабаадуул- шухала бүхы арга олгоо. социалис демократи хүг- гол удха, манай общест- политическэ эмхидхэлые нарижуулан һайжаруулха эл болоно.

программа дотор, XXIII шиидхэбэринүүд соо най- ан Коммунис партиин хараа шугам амжалта- бэелүүлгэ партиие той- хүдэлмэришэд, таряашад, тцииие бүри нягтаар эм- саахa, манай ороной аха дүүгэй агууехэ хани олон үндэһэ яһатантай гүрэнэйнгөө нэгэдэл бүри болгохо арга хангаа.

эй XXIII, XXIV съезднүү- орондохи үе уласхоорондын шанга хэрэгүүдээр дүүрэн Эдэ жэлнүүдтэ уласхооронсоо манай партиин туйамжалтанууд бүри ехэ удха бүри һүртэй болоһон Партиин ленинскэ гадаадын скэ хараа бодолынь залан хүбэлгэн шадабари, асуудалбодото байдалһаа дулдышиидхэдэг ябадал, тэсэбэри хэшээлые тааралдуулан , совет арадта эб найболон аюулгүй байдал найаар хангаа, манай Эхэ нэрэ, хүндые бүри дээрэ Гэхэтэй хамта энэ хараа боэйн сүлөөрэлгын хүдэлөөэн ашаг туһада харюусаимпериализмын ээрхэг түримполитикада эсэргүү тэмсэлэй

шухала нүхэсэл болоно, бүхы дэлхэй дээрэ амгалан байдал мандуулгын хэрэгтэ хододоо алба хэнэ гэжэ ажабайдал элирхэйлэн баталаа.

Манай арадай, гүрэнэй ба партиин түүхэдэхи, бүхы дэлхэйн революционно хүдэлөөнэй түүхэдэхи онсо гайхамшаг һайндэрнүүдые — Агууехэ Октябриин Социалис революциин 50 жэлэй ойе, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ ханинартаяа хамта тэмдэглээбди. Ойн баярай үдэрнүүдтэ хүн бүхэн манай ороной дабажа ерэһэн агууехэ, алдарта замые дахинаа шэнжэлэн хараха аргатай байгаа. Совет арад — зохёон байгуулагша арад бодото баатар бэеэрээ хүн түрэлтэнэй үмэнэ дахинаа жагсан гараа.

В. И. Ленинэй хэлэһэнэй ёһоор, дэлхэйн түүхын шэнэ үе сагыс эхилхэ зол хубиин манда хүртэһэндэнь омогорхонобди. Манай парти, манай арад бусад революционно отрядуудтай, социалис оронуудтай, аха дүү коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудтай, империализмда эсэргүү ба демократическа бүхы хүсэнүүдтэй хамта нэгэ жагсаалаар дабшана. Ленинскэ шалгармал, хатуужамал партиингаа хүтэлбэри доро, бүхы дэлхэйн революционно хүдэлөөнэй отрядуудай нэгэн болон эмхидээд, коммунизмын хяра орой өөдэ гараха үүргэеэ хүндэтэйгөөр, эсэстэнь хүрэтэр дүүргэхэ байха!

Нүхэдүүд! Манай илалтанууд дотор партиин ленинскэ сэсэн ухаан, олониитын вождь, ударидагша болоһон тэрэнэй түгэлдэр мэргэн ажал ябуулга, дайшалхы зориг, арад зондоо, коммунизмын нангин зорилгодо хизааргүй үнэн ябадал нэбтэрэнхэй. Парти яахадаа хүсэтэйб гэхэдэ, өөрынгөө бүхы уг үндэһөөр арад зоной ажабайдалтай, эрилтэ хэрэглэмжэ болон ажал хэрэгтэйнь холбоотой юм. Эдэшье жэлнүүдтэ парти, тэрэнэй бүхы эмхинүүд—Центральна Комитедһээ эхилээд, заводууд болон барилгануудай, колхозууд ба совхозуудай, эмхи зургаанууд болон институдуудай эхин организацинууд хүрэтэр арад зоной аша туһада, тэрэнэй зол жаргалай, энхэ тайбан байдалай тулада, коммунизмын илан мандахын тулада эршэ зоригтойгоор, оролдосотой нэтэрүүгээр хүдэлмэрилөө.

Тиимэһээ партиин политикань бүхы арадай нэгэн һаналай дэмжэлгэдэ хүртэнэ. Энэнь тэрэнэй хүсэн болоно. Арад түмэнэй ажал, шэн зориг, политическэ түгэс болбосорол ба эдэбхи хэшээл —Совет ороной хүсэ шадалай ба нэрэ хүндын мүнхэ булаг, хараалһан түсэбүүдэймнай зайлашагүй дүүргэгдэхэ байһанай найдабари болоно.

Центральна Комитедэй тодорхойлһон хараа шугам, съездын үзэмжэдэ табигдаһан асуудалнууд ба дурадхалнууд, шэнэ табан жэлэй түсэб тушаа Директивэнүүд, партиин бүхы политика ба хүдэлмэри совет хүнүүдэй зол жаргал хангаха анхарал . оролдолгоор нэбтэрэнхэй. Ондоо байха аргань гүй. Өөрынгөө арадта хизааргүй үнэн сэхээр алба хэхэһээ үлүү нангин хэрэг, ажабайдалай үлүү һайн һайхан удха гэжэ партида, коммунист бүхэндэ байхагүй!

XXIV съезд—манай ороной түүхэдэхи, бүхы дэлхэйн ажабайдалдахи тон ехэ ябуулга мүн. Съездын хүдэлмэри коммунистнуудай, бүхы совет хүнүүдэй, манай ханинар ба союзнигуудай анхарал татана, мүн манда харша этэгээдүүдэй сошордол үүсхэнэ. Энэнь мүн лэ ойлгосотой. Манай парти туйлаһан амжалтануудаа зохисотой соонь сэгнэхэ зуураа, хэһэн бүтээһэн юумэнүүдээ совет обществын таһалгаряагүй хүгжэлтын нэгэ шатань гэжэ тоолоно. Парти өөрынгөө гол оролдолго хүсэлэлгые саашанхи хэрэгүүдтэ, холын хараата түсэбүүдтэ, шухала болоһон асуудалнуудые шиидхэлгэдэ зорюулна.

XXIV съезд шэнэ, бүри харюусалгатай зорилгонуудые, туйлаха арга болон онол методүүдые тодо һонороор хараалха байха гэжэ парти, бүхы арад зон этигэнэ. Манай үргэн ехэ түсэбүүдэй бодото дээрээ дүүргэгдэхэ байһые. арбан дүрбэ миллион гэшүүдтэй партиин, бүхы совет арадай хамтын, сэсэн ухаан ба дура зориг дотор бэелһэн түгэлдэр ехэ хүсэн, Маркс, Энгельс, Ленинэй зааһан замаар, коммунизмын аша туһада, тэмсэлэй, тодорхойлолтонуудай ба агууехэ ажалай замаар гайхамшаг шэнэ алхам хэхэ гэһэн манай бата зоригжолые бүхы дэлхэйдэ дахинаа элирхэйлэн харуулха!

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIV съездын хүдэлмэридэ хабаадахын тула 90 ороной коммунис, национально-демократическа ба зүүнэй үзэлтэй социалис партинуудай 101 делегаци ерэнхэй гэжэ нүхэр Н. В. Подгорный мэдээсэнэ.

Империализмда эсэргүү, арадуудай эрхэ сүлөөтэ, зол жаргалта байдалай түлөө тэмсэлэй талаар ханинар болон дайшалхы соратнигуудаа манай съездын делегадуудай, бүхы совет коммунистнуудай үмэнэһөө үнэн зүрхэнһөө амаршалнабди. Манай уряалые тогтоон абажа, КПСС-эй XXIV съездын хүдэлмэридэ хабаадаха түлөөлэгшэдөө эльгээһэнэйнь түлөө, хүндэтэ нүхэдүүд, Танай партинуудай Центральна Комитедүүдтэ гүнзэгы баясхалан хүргэнэбди.

Манай съездын хүдэлмэридэ коммунис, национально-демократическа ба зүүнэй үзэлтэй социалис партинуудай делегацинуудай хабаадажа байһаниинь манай партитай, манай арадтай интернациональна ёһоор һаналаа нэгэдэн талархалгын эли тодо гэршэ болоно, коммунистнуудай саашадаа эмхидэн жагсалгада, мүнөө үеын бүхы революционно, империализмда эсэргүү хүсэнүүдэй ажал ябуулгын нэгэдэлые бэхижүүлгэдэ туһа дүхэм болохо байха.

КПСС-эй XXIII съездһээ хойшо үнгэрһэн үе соо гээд, нүхэр Н. В. Подгорный хэлэнэ. манай парти ба орон суута полководец, үнинэй партийна болон гүрэнэй ажал ябуулагша Климент Ефремович Ворошиловһоо хахасаһан байна. Россин, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадагша, манай партиин элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша Николай Михайлович Шверник наһа бараа.

Дэлхэйн коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн хүдэлмэришэнэй хэрэгэй түлөө дүлэтэ тэмсэлшэд, манай хүдэлөөнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагшад, шалгармал интернационалистнууд, Советскэ Союзай үнэн ханинар, мартагдашагүй нүхэдые: уласхоорондын коммунис ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша, Вьетнамай Демократическа Республикын Президент, Вьетнамай Ажалшадай партиин Центральна Комитедэй Түрүүлэгшэ Хо Ши Мин; Венгриин ба уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй ветеран, Венгриин Коммунис партиие эмхидхэн байгуулагшадай нэгэн Ференц Мюнних; Венгриин Арадай Республикын гүрэнэй элитэ ажал ябуулагша, социализмын хэрэгэй түлөө найдамтай тэмсэлшэ Иштван Доби; Австриин ба уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй ветеран, дүлэтэ антифашист, Австриин Коммунис партиин хүндэтэ Түрүүлэгшэ Иоганн Копплениг; Аргентинын ба уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ мэдээжэ ажал ябуулагша, Аргентинын Коммунис партиин үндэһэ һуури табигша ба Түрүүлэгшэ Викторио Кодовилья; Австралиин ба уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй үнинэй ажал ябуулагша, Австралиин Коммунис партиин Генеральна секретарь Лоренс Шарки; Бельгиин ба уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй элитэ ажал ябуулагша, Бельгиин Коммунис партиин Түрүүлэгшэ Эрнест Бюрнель; империализмда эсэргүү эрэлхэг тэмсэлшэ, Гваделупскa Коммунис партиин Генеральна секретарь Эвремон Жен; Чилиин Коммунис партиин Генеральна секретариин орлогшо Хосе Гонсалес; Кубын революциин элитэ мэдээжэ хүтэлбэрилэгшэдэй нэгэн Эрнесто Че Гевара гэгшэдые алдаһан байна.

Энэ үе соо мүн бусад хэдэн дайшалхы ханинар болон нүхэдөө алдаабди.

Дэлхэйн империализмда эсэргүү хүдэлөөн бол национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй элитэ мэдээжэ ударидагшадай нэгэн, Арабуудай социалис союзай Түрүүлэгшэ, Арабуудай Нэгэдэмэл Республикын Президент Гамаль Абдель Насерһаа хахасаа.

Минутын туршада дуугай зогсохо, тэмсэн унаһан ба наһа бараһан нүхэдэй дурасхаал ёһолон хүндэлхые нүхэр Н. В. Подгорный дурадхаба.

Бултадаа хүл дээрээ бодон зогсобод.

Делегадууд съездын хүтэлбэрилхы органуудые бүридүүлжэ, президиум, секретариат, редакционно ба мандатна комиссинуудые һунгаба.

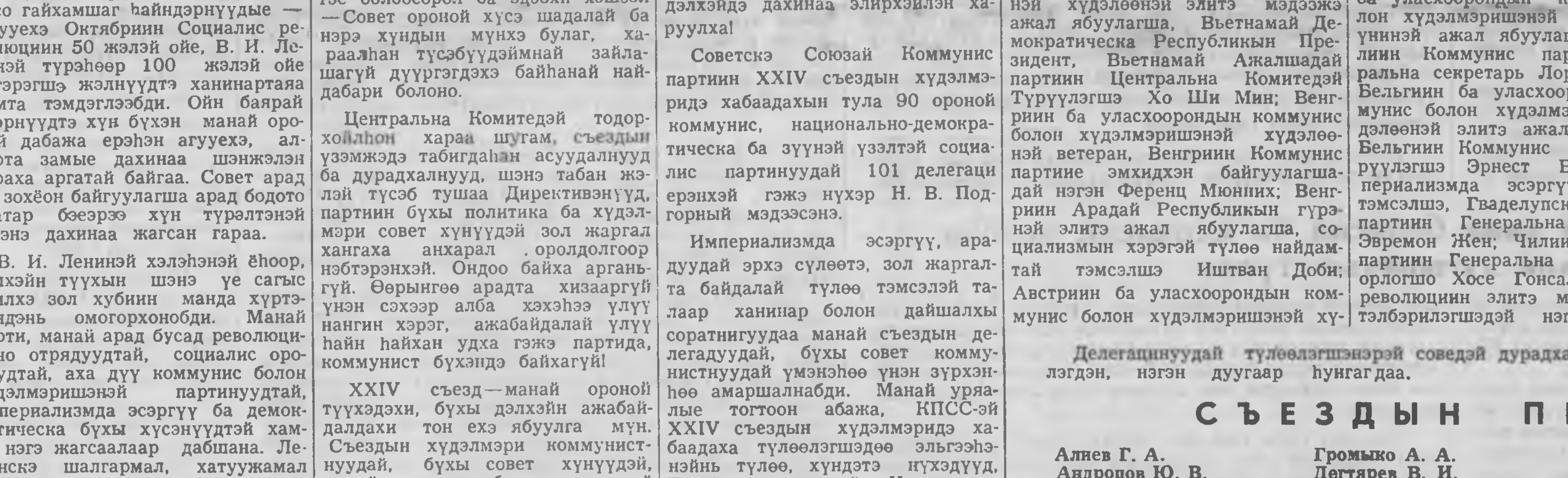

МОСКВА. Кремлиин съезднүүдэй ордон. Эндэ үсэгэлдэр КПСС-эй XXIV съезд хүдэлмэрээ эхилбэ. ТАСС-ай фотохроника.

Делегацинуудай түлөөлэгшэнэрэй соведэй дурадхалаар съездын президиум 75 хүнһөө бүридүүлэгдэн, нэгэн дуугаар һунгагдаа.

СЪЕЗДЫН ПРЕЗИДИУМ:

Алиев Г. А.	Громыко А. А.	Лебедев Е. И.	Рудавин Н. В.
Андропов Ю. В.	Дегтярев В. И.	Мазуров К. Т.	Рябов Я. П.
Ахунова И. Н.	Демичев П. Н.	Масленников Н. И.	Сергеев М. И.
Байбаков Н. К.	Долгих В. И.	Машеров П. М.	Сизов Г. Ф.
Блесков А. А.	Епишев А. А.	Мжаванадзе В. П.	Снечкус А. Ю.
Бодюл И. И.	Ештокин А. Ф.	Николаева-	Соломенцев М. С.
Бондаренко И. А.	Золотухин Г. С.	Терешкова В. В.	Суслов М. А.
Бородин А. М.	Капитонов И. В.	Орлов В. П.	Табеев Ф. А.
Брежнев Л. И.	Катушев К. Ф.	Патон Б. Е.	Тяжельников Е. М.
Ватченко А. Ф.	Келдыш М. В.	Пельше А. Я.	Устинов Д. Ф.
Ващенко Г. И.	Кириленко А. П.	Петров Ф. Н.	Усубалиев Т.
Викторов А. В.	Коваленко А. В.	Плетнева В. Н.	Филатов А. Д.
Воронов Г. И.	Конотоп В. И.	Подгорный Н. В.	Чиряев Г. И.
Восс А. Э.	Косыгин А. Н.	Полянский Д. С.	Шакиров М. З.
Гапуров М.	Кочинян А. Е.	Пономарев Б. Н.	Шелепин А. Н.
Георгиев А. В.	Кулаков Ф. Д.	Расулов Д.	Шелест П. Е.
Горячев Ф. С.	Куличенко Л. С.	Рашидов Ш. Р.	Шибаев А. И.
Гречко А. А.	Кунаев Д. А.	Романов Г. В.	Шолохов М. А.
Гришин В. В.	Кэбин И. Г.	Рубитель Е. З.	Щербицкий В. В.

Съездын президиумэй гэшүүд һууринуудаа эзэлбэ. Тэдэниие съездын делегадууд болон айлшад халуунаар амаршалаа.

Делегадууд съездын секретариадые һунгажа захалба. Делегацинуудай түлөөлэгшэдэй соведэй һанамжа дурадхалай ёһоор, съездын секретариат 25 хүнһөө бүридүүлэгдэн, нэгэ дуугаар һунгагдаа.

СЪЕЗДЫН СЕКРЕТАРИАТ:

Аристов Б. И.	Киселев Т. Я.	Поздеев В. И.	Хренников Т. Н.
Ашимов Б.	Ломакин В. П.	Попов Б. В.	Черненко К. У.
Воропаев М. Г.	Ломоносов В. Г.	Рыков В. Н.	Черный А. К.
Воротников В. И.	Лутак И. К.	Приезжев Н. С.	Школьников А. М.
Горбачев М. С.	Манякин С. И.	Проскурин Е. П.	Якубовский И. И.
Греков Л. И.	Паскарь П. А.	Скочилов А. А.	Яснов М. А.
		Ткачук Г. И.	

Съезд делегацинуудай түлөөлэгшэнэрэй соведэй дурадхалаар редакционно комиссие 24 хүнһөө бүридүүлэн һунгаба.

РЕДАКЦИОННО КОМИССИ:

Бабин В. Е.	Дымшиц В. Э.	Лукьяненко П. П.	Пономарев М. А.
Вадер А. П.	Ермин Л. Б.	Ляшко А. П.	Притыцкий С. О.
Васильев Н. Ф.	Зимянин М. В.	Мусин Ш. С.	Тер-Газарянц Г. А.
Вороновский Н. А.	Кахаров А.	Новиков И. Т.	Толкунов Л. Н.
Демичев П. Н.	Кириллин В. А.	Павлов Г. П.	Томский Н. В.
Джавахишвили Г. Д.	Кусков Е. И.	Поляков И. Е.	Трапезников С. П.

Һүүлээрнь мандатна комисси 43 хүнһөө бүридүүлэгдэн нэгэн дуугаар һунгагдаба.

МАНДАТНА КОМИССИ:

Базовский В. Н.	Капитонов И. В.	Манюшис И. А.	Суюмбаев А. С.
Банников Н. В.	Киселев И. И.	Марахина М. А.	Тихонов Н. А.
Белуха Н. А.	Козлов С. В.	Матчанов Н. М.	Тока С. К.
Георгадзе М. П.	Козырь П. П.	Месяц В. К.	Умаханов М-С. И.
Густов И. С.	Коротков Б. Ф.	Мусаханов М. М.	Храмцов А. И.
Дрыгин А. С.	Корытков Н. Г.	Новиков В. Н.	Цыбулько В. М.
Ефремов М. Т.	Коспанов Ш. К.	Сенькин И. И.	Чанидзе Г. Ю.
Иванникова М. С.	Крахмалев М. К.	Смирнов А. Н.	Шашков Н. П.
Ивановский Е. Ф.	Лесечко М. А.	Смирнов Л. В.	Шевченко В. В.
Кабалоев Б. Е.	Лощенков Ф. И.	Смирнова К. Л.	Юпак И. Х.
Казаков В. И.	Мальбахов Т. К.	Сурганов Ф. А.	

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН XXIV СЪЕЗДЭ КПСС-эй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕДЭЙ ТООСООТО ЭЛИДХЭЛ

ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ

1971 оной мартын 30-да хэhэн элидхэл

Нүхэд делегадууд! Хүндэтэ айлшад!

Советскэ Союзай Коммунис партиин XXIII съездhээ хойшо табан жэл үнгэрбэ.

Энэ хадаа манай арадай габшагай ажалай жэлнүүд байгаа. Партиин хараалhан түсэбүүдые хэрэг дээрэнь бэелүүлэн, совет хүнүүд коммунис байгуулалтын гол бүхы шэглэлнүүд дээрэ ехэ амжалтануудые туйлаа.

Энэ хадаа манай социалис экономикын урагшаа шэнэ ехэ алхам хэhэн жэлнүүд байгаа. Промышленна үйлэдбэриин хэмжээн нилээд ехэ болоо. Хүдөө ажахы найдамтайгаар ургаа. Наука болон техникын хүгжэлтэдэ шэнэ зорилгонууд шиидхэгдээ, шэнэ шэнэ амжалтанууд улам бүри үргэнөөр туйлагдаа. Энээнэй үндэhэ hуури дээрэ бүхы совет арадай энхэ тэниглэн байдал ба соёл культурые саашадань дэбжээхэ талаар,— манай партиин ажал ябуулгын энэ гол шэглэлэй талаар урагшаа горитойхоноор дабшаха аргатай байгаабди.

Энэ хадаа социалис ниитын харилсаануудай ба совет демократиин амжалтатайгаар хүгжэлтын жэлнүүд, СССР-эй арадуудай аха дүүгэй хани барисаанай саашадаа hалбаран хүгжэлтын, манай агууехэ Эхэ ороной—Совет Социалис Республикануудай Союзай политическэ болон оборонно хүсэ шадалай нилээд ехээр бүхэжэhэн жэлнүүд байгаа.

Уласхоорондын хүгжэлтын талаар энэ хадаа социально-политическэ ехэ хубилалтын жэлнүүд, эб найрамдалай, эрхэ сүлөөгэй, хүгжэлтын хүсэнүүд ба дарлалтын, хархис болон эзэрхэг түримхэй хүсэнүүдэй хоорондо хурса тэмсэлэй жэлнүүд байгаа. Дайн сэрэгэй аюулта хара үүлэнүүд түби дэлхэйнүүдые нэгэнтэ бэшэ бүрхөөгөөд абаа. Тиигэбэшье империалис hэдэлгэнүүд хэзээ бүхэндэ нэгэнтэ бэшэ эрид хатуу сохилтонуудые абаhан байна.

Советскэ Союз болон аха дүү социалис оронууд арадуудай эб найрамдал болон аюулгүй байдалай түлөө тэмсэлдэ ехэ, эдэбхитэй оруулалта хэhэн байна. Манай Эхэ ороной уласхоорондын байдал улам бүри найдамтай болоо, социализмын дэлхэйн байгуулалтын үүргэнь ургаа. Социализм, уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн ба арадуудай национально-сүлөөрэлтын тэмсэлэй — мүнөөнэй революционно энэ гурбан гол хүсэнэй агууехэ холбоон улам бэхижэжэ, гүнзэгыржэ байгаа.

Үнгэрөөшэ табан жэл хадаа манай агууехэ ленинскэ партиин саашадаа ургалтын ба бэхижэлгын, арадтайгаа тэрэнэй холбоо барисаануудай саашадаа бүхэжэлгын, совет обществын бүхы ажабайдалда тэрэнэй ударидахы үүргын ургалтын үе байгаа. Эдэ жэлнүүдтэ парти хадаа орёо бэрхэ үсөөн бэшэ асуудалнуудые шиидхэhэн байна. Коммунис байгуулалтын баян дүй дүршэлые согсолон, парти хадаа политикын бодото тодорхой, зүб хараа шугам зохёоhон байна. Энээниень бүхы совет арад hайшаалтайгаар хүлеэжэ абаhан, нэгэ hаналтайгаар дэмжэhэн байна.

Энэ хадаа агууехэ ойн баяртай — Октябриин хубисхалай табин жэл болоhонтой, мүн В. И. Ленинэй түрэhөөр зуун жэл түйсэhэнтэй дашарамдуулан, совет хүнүүдэй туйлай ехэ политическэ дэбжэлтын, ажалай үүсхэлэй бадаралтын жэлнүүд — партиин хараалhан түсэбүүдые бодотоор бэелүүлгэдэ үргэн олониитэ ажалшадай улам бүри эдэбхитэйгээр хабаадаhан жэлнүүд байгаа. Совет хүнүүд хадаа Коммунис партиин XXIV съездые ажабайдалдань болоhон гайхамшагта үйлэ хэрэг мүн гэжэ ойлгоно, тэрэниие тодорхой хэрэгүүдээрээ, шэнэ шэнэ ехэ туйлалтануудаараа угтана.

Хүсэ шадалаар түгэлдэр, шэнэ дүй дүршэлөөр баяжаhан, бата бэхеэр жагсанхай, бүтээhэн хэрэгүүдэйнгээ бүхы удха шанар ба далайсые hайнаар мэдэрэнхэй, шадабаридаа найданхай, саашадаа урагшаа дабшахаар хараалhан хараа түсэбүүдэйнгээ зүб байhанда этигэhэн манай ленинскэ парти өөрынгөө XXIV съездэ хүрэжэ ерэбэ.

Нүхэдүүд, тоосоото үе соо Центральна Комитедэй, мүн бүхы партиин хэhэн хүдэлмэриин дүнгүүдые, тэрэшэлэн ойрын жэлнүүдтэ партиин политика ба ороной хүгжэлтэ тушаа ЦК-гай зарим hанамжануудые хэлэхыемни зүбшөөгыт.

I.

ССCР-эй УЛАСХООРОНДЫН БАЙДАЛ. КПСС-эй ГАДААДЫН ПОЛИТИЧЕСКЭ АЖАЛ ЯБУУЛГА.

Нүхэдүүд! Манай дотоодын хүгжэлтэ хадаа бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ хэрэгүүдэй ямар байhантайнь нягта холбоотой. Энээниие хараада абажа, партиин Центральна Комитет уласхоорондын асуудалнуудта ехэ анхарал хандуулhан байна. СССР-эй гадаадын политикын, коммунис хүдэлөөндэ КПСС-эй ажал ябуулгын үлэмжэ ехэ ба шухала асуудалнууд ЦК-гай Пленумүүд дээрэ нэгэнтэ бэшэ зүбшэн хэлсэгдэhэн байна.

Советскэ Союз хадаа эб найрамдалда дуратай гүрэн гээшэ. Энэ хадаа манай социалис байгуулалтын шэнжэ шанараар тодорхойлогдоно. КПСС-эй XXIII съездын найруулhанай ёhоор, совет гадаадын политикын үг зорилгонууд юуб гэхэдэ, бусад социалис оронуудтай хамта социализм ба коммунизм байгуулхын тулада уласхоорондын таатай зохид арга нүхэсэл хангаха; социалис оронуудай нэгэдэнхэй ба жагсанхай ябадал, тэдэнэй хани барисаа болон аха дүү нүхэсэл бэхижүүлхэ; национально-сүлөөрэлгын хүдэлөө дэмжэхэ ба хүгжэжэ байгаа залуу гүрэнүүдтэй али бүхы талаар харилсаа холбоо бэелүүлхэ; социальна элдэб байгуулалтатай гүрэнүүдтэй эбтэйгээр хүршэнэр байха гол ёhо гурим хэлбэришэгүйгөөр хамгаалха, империализмын эзэрхэг түримхэй хүсэнүүдтэ эрид шанга сохилто үгэхэ, дэлхэйн шэнэ дайнhаа хүн түрэлтэниие абарха хэрэг болоно.

Уласхоорондын политикын талаар ЦК-гай бүхы ажал ябуулгань эдэ үг зорилгонуудые бэелүүлгэдэ хандуулагданхай байгаа.

1. Социалис оронуудай хани барисаа ба харилсаа холбоо саашадань хүгжөөхын түлөө

Дэлхэйн социалис байгуулалтые саашадань бэхижүүлгын ба хүгжөөлгын, социализмын аха дүү оронуудтай, тэдэнэй коммунис партинуудтай харилсаа холбоо хүгжөөлгын асуудалнууд ЦК-гай гол анхаралдань саг үргэлжэ байгаа.

Дэлхэйн социалис байгуулалтын бии болоhоор хорин табан жэл үнгэрбэ. Революционно теори болон практикын хүгжэлтын талаар хаража үзэхэдэ, эдэ жэлнүүд тусгаар ехэ үрэжэлтэй жэлнүүд байгаа. Социалис дэлхэй хадаа коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэ ехэ дүй дүршэл олгоо, энэнь тон ехэ, үнэхөөрөө түүхэтэ удха шанартай байна. Энэ дүй дүршэл юу харуулнаб гэхэдэ:

— Мүнөө социализмын дэлхэйн байгуулалта бии болгоошо гүрэнүүдтэ батаар бэхижэhэн ниитын социалис байгуулалта хадаа капитализмтай түүхэтэ тэмсэл хэхэдээ өөрынгөө бодото агууехэ хүсые харуулаа.

— Дэлхэйн социалис байгуулалтын бии болоhон ба бүхэжэhэн ушар хадаа Агууехэ Октябриин эхи табиhан түүхэтэ хүгжэлтые хүсэн түгэлдэрөөр хурдадхагшань болонхой. Бүхы дэлхэй дээрэ социализмын илан мандахын тулада шэнэ арга боломжонууд нээгдэнхэй. «Социализмын дэлхэйн байгуулалта хадаа империализмда эсэргүү тэмсэл соо шиидхэхы хүсэн болонхой» гэжэ 1969 ондо коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөнэй хэhэн гобшололой зүб байhыень ажабайдал лаблажа үгөө.

— Социализмын дэлхэйн байгуулалта хадаа дэлхэйн шэнэ дайе тохёолдуулхагүй тушаа бүхы арадуудта бодотоороо шухала иимэ зорилгые шиидхэлгэдэ туйлай ехэ оруулалта хэhэн байна. Дэлхэйн социалис байгуулалтын оршожо байhан дээрэhээнь, эдэбхитэйгээр ябуулга хэжэ байhан дээрэhээнь империалис эзэрхэг түримхэйшүүлэй олохон түсэбүүд таhалдуулагданхай гэжэ хүсэд найдамтайгаар мэдүүлхэдэ болоно.

Социализм байгуулгын хэрэгтэхи амжалтанууд хадаа ниитын хүгжэлтэдэхи юрэнхы ба национальна илгаатай зүйлнүүдые зүбөөр зохилдуулгаhаа олонхи ушарта дулдыдадаг. Социализм тээшэ зам, тэрэнэй гол шэнжэнүүд хадаа бүхы социалис оронуудай хүгжэлтэдэ хамаатай ниитэ жама ёhонуудаар тодорхойлогдодог гэжэ бидэ мүнөө теоретическэ талаhаань мэдэхэhээ гадна, мүн практическа талаhааншье этигэн ойлгообди. Тэрэшэлэн [illegible]

хээ, дэлхэйн социалис байгуулалтые хүгжөөхэ ба бэхижүүлхэ хэрэг урагшань дабшуулаа. hүүлэй табан жэл соо социалис гүрэнүүдэй экономическа хүсэн горитойхон ургаа, социализмын политическэ үндэhэ hууринууд бүхэжөө, арад зоной энхэ тэниглэн байдал hайжараа, соёл культура болон эрдэм наука саашадаа хүгжөө.

Тиихэтээ хамта социалис дэлхэйдэ зарим тэды бэрхэшээлнүүд болон орёо хурса ушарнуудай тохёолдоhониинь мэдээжэ. Энэ хадаа Советскэ Союзтай зарим гүрэнүүдэй харилсаае хүгжөөлгэдэ нүлөөгөө үзүүлээ бшуу. Тиигэбэшье энэ хадаа социализмын оронуудай хани барисаа болон жагсанхай байдал хүгжөөлгын мүнөөнэй заршамуудые хубилгаагүй. Бүхыдөө аха дүү оронуудтай манай харилсаа холбоон али бүхы талаараа амжалтатайгаар хүгжөө, бэхижээ.

Аха дүү оронуудай коммунис партинуудтай харилсаа холбоогоо хүгжөөлгэдэ КПСС илангаяа ехэ удха шанар олгоhон байна. Иимэ харилсаа холбоон хадаа бэе бэеынгээ дүй дүршэлөөр баяжаха мүртөө, социализм ба коммунизм байгуулгын бодото шухала хэрэгүүдые хамтадаа хараалха, экономическа холбоо барисаануудай үлэмжэ ехэ таарамжатай түхэл маягуудые олохо, гадаадын политическэ хэрэгүүдые шиидхэхэдээ ниитэ хараа шугам тодорхойлхо, үзэл суртал ба соёл культурын талаар хүдэлмэриин асуудалнууд тушаа hанал бодолнуудаа дамжуулан абалсаха арга бидэндэ олгоо.

Тоосоото үе хадаа аха дүү партинууд болон гүрэнүүдэй **гадаадын политическэ ажал ябуулгые** зохилдуулха хэрэгтэ сэхэhэн амжалтануудаар тэмдэглэгдэhэн байна. Эдэ жэлнүүдэй үлэмжэ ехэ удха шанартай уласхоорондын асуудалнууд болон үйлэ хэрэгүүд социалис оронуудай элдэб зиндаанай түлөөлэгшэдөөр хамтаараа харагдаhан байха юм.

Варшавска договорой эмхи хадаа аха дүү оронуудай гадаадын политическэ ажал ябуулгые зохилдуулан шиидхэхэ гол түбынь байгаа, байнашье.

Варшавска договорой оронууд хадаа Европодо эб найрамдал бэхижүүлхэ дэлгэрэнгы программа дэбжүүлхэ талаар үүсхэл гаргаhан байна. Гүрэнүүдэй мүнөө байгааша хилэнүүдэй ойроо хүртэшэгүйе хангаха гээшэ тэрэнэй үндэhэн голынь болоно. Поли- [illegible]

ха тушаа империалис түсэбүүдые таhалдуулhан шиидхэхы нүхэсэлнүүдэй нэгэн болоно.

ООН-до, мүн уласхоорондын бусад эмхинүүдтэ социалис оронууд хамтадаа ябуулга хэжэ, уласхоорондын байдалда үндэhэн шухала удха шанартай олохон дурадхалнуудые оруулhан байна. Эдэ дурадхалнууд хадаа дэлхэйн олониитын анхарал бэе тээшээ хандуулаа.

hүүлэй жэлнүүдтэ хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые хамтаараа хараалhанай, хэрэг дээрэнь бэелүүлhэнэй ашаар **Варшавска договорой сэрэгэйнь эмхи нарижаа.** Холбоото гүрэнүүдэй сэрэгэй хүсэнүүд үндэр дээдэ бэлэдхэлтэй, аха дүү арадуудай амгалан тайбан ажал хангахаар бэлэн байнхай.

Нүхэдүүд, нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, социализмын оронуудай политическэ олон янзын харилсаа холбоон улам бүри нягта, эдэбхитэй болонхой. Бидэнэр урдаа тодорхой үг зорилгонуудые табинабди, тиигээд тэдэниие хамтаараа бэелүүлхые оролдонобди. Энэ хадаа дэлхэйн ниитын хоёр байгуулалтын тэмсэлэй боложо байhан, илангаяа мүнөөнэй эрхэ байдалда тон ехэ удха шанартай байhаниинь ойлгосотой.

Тэрэшэлэн **экономическа талаар харилсаа холбоон**, социализмын оронуудай арадай ажахын холбоо барисаануудай үргэжэжэ, гүнзэгыржэ байhан ушар бага бэшэ удха шанартай. Энэшье талаар тоосоото үе үрэжэл ехэтэй байгаа.

Зарим баримтануудта хандая.

Советскэ Союз болон аха дүү гүрэнүүд национальна экономиконуудаа хүгжөөлгэдэнь бэе бэедээ али болохоор туhалхые эрмэлзэнэ. Үнгэрөөшэ табан жэл соо манай техническэ туhаламжын ашаар социалис оронуудта промышленна болон хүдөө ажахын 300 гаран предприятинууд баригдаа гү, али hэльбэгдэн заhабарилагдаа. Бидэ хадаа адли тэгшэ аша туhатай эрхэ нүхэсэлтэйгөөр олохон янзын промышленна продукци ханинартаа үгэнэбди. Советскэ Союз болбол шухалын шухала хэдэ хэдэн зүйлэй түүхэй эд болон түлишэдэ СЭВ-эй оронуудай, Кубын эрилтэнүүдые 70 процент болон бүри үлүүгээр хангана, эдэ зүйлнүүдые ДРВ-дэ, КНДР-тэ горитойхоноор эльгээнэ.

Өөрынгөө ээлжээндэ манай арадай ажахы үнгэрөөшэ табан жэлэй турша соо СЭВ-эй оронуудhаа 54 химическэ заводуудта шухала түхеэрэлгэ абаhан байна. Энэ үе соо манай флодто нэмэлтэ болоhон далайн суднануудай ашаа тээбэриин 38 процентнь ханинарай заводуудта бэлдэгдэhэн байна. СЭВ-эй оронууд өөhэдынгөө мүнгэ зөөри hомолжо, советскэ экономикын түүхэй эдүүдэй ба түлишын hалбаринуудые хүгжөөлгэдэ, металл, минеральна үтэгжүүлгэ ба целлюлозо бүтээн гаргаха предприятинуудай хүсэ шадал ехэ болгохо хэрэгтэ хабаадалсана. Үргэн хэрэгсэлэй олохон эд бараанууд аха дүү оронуудhаа бидэндэ эльгээгдэнэ.

СССР ба бусад оронууд — СЭВ-эй гэшүүд өөhэдынгөө экономическа харилсаануудые удаан болзортойгоор эмхидхэнэ. Тусхайлхада, аха дүү оронуудай арадай ажахын түсэбүүд 1971—1975 онуудта үргэлжэлүүлэгдэхээр тааруулагданхай. Экономическа талаар олон янзын харилсаа холбооной эмхидхэлэйнь байгуулламжые, техническэ үндэhэ hууриие хүгжөөхэ талаар хүдэлмэри hүүлэй жэлнүүдтэ эдэбхитэйгээр хэгдээ.

«Дружба» гэжэ нефтепроводой хоёрдохи ээлжээн хэгдэжэ байна. Тэрэнэй хэгдэжэ эхилhэн түрүүшын жэлдэ, 1964 ондо, тэрэ нефтепроводоор 8,3 миллион тонно нефть бүлэгдэhэн байбал, харин 1975 ондо 50 миллион шахуу тонно нефть аха дүү оронуудта эльгээгдэхэ болоно. Хэм хэмжүүрээрээ үзэсхэлэнтэ газопровод баригдажа байнхай, тэрээгээр байгаалиин газ Сибирьhээ манай ороной европейскэ хуби тээшэнь эльгээгдэхэ юм. Энэ хадаа тэрэшэлэн Чехословаки ба Польшодо газ ехээр эльгээхэ, ГДР, Болгари ба Венгрине газаар хангажа эхилхэ арга олгохо байна. «Мир» гэжэ электрын элшэ хүсэ нэгэдхэhэн нэгэдэл СЭВ-эй оронуудта ехэ алмалта олгохо байна. Экономическа харилсаа холбооной уласхоорондын банк амжалтатайгаар хүдэлжэ байна, тиихэдэ СЭВ-эй оронуудай ниитэ хамжаанай банк hаяхан ажаллажа эхилбэ. Олон янзын холбоо барисаанай бусадшье маяг түхэлнүүд бүхэжэжэ байна.

Эдэ бүгэдэ хадаа ниитын үйлэдбэриин ашаг үгэлгые дээшэлүүлхэ, манай оронуудай алинайньшье арадай ажахые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ туhалжа, үрэ дүнгүүдээ харуулна. Үнгэрөөшэ табан жэл соо СЭВ-эй оронуудай промышленна үйлэдбэринь 49 процент ургаа. Тэдэнэй хоорондо худалдаа наймааншье үргэжэжэ байнхай.

Тиигэбэшье ажалаа социалис ёhоор хубаарилгын арга боломжонууд хүсэдөөр үшөө хэрэглэгдэнэгүй гэжэ бидэнэр, мүн СЭВ-эй бусадшье хабаадагшад, тоолонобди. Үйлэдбэриие мэргэжэлтэй болгохо ба хамтадхаха хэрэг гүнзэгырүүлхэ, арадай ажахын түсэбүүдые нягтаар холбохо, нэгэ үгөөр хэлэхэдэ, социалис гүрэнүүдые экономическа харилсаа холбооной замаар урагшань дабшуулха шухала гэhэн ниитэ тобшолол хэхыемнай бодото байдал баадхана. Энэ хадаа шухалашье, хэрэгтэйшье хэрэг гээшэ, нүхэдүүд.

Социалис оронуудай экономическа харилсаа холбоотой байха гээшэ шэнэ, орёо бэрхэ шэглэл болоно. Энэ хадаа экономическа олохон асуудалнуудта үргэнөөр хандаха, гансахан ороной аша туhада харюусахаhаа гадна, мүн харилсаа холбоондо хабаадагшад бүхэнэй аша туhада харюусамаар үлэмжэ таарамжатай шиидхэбэринүүдые оложо шадаха тушаа эрилтэнүүдые табина. Тэрэ хадаа эрдэм наука болон техникын тон шэнэ туйлалтануудые, мүн үйлэдбэриин үлэмжэ ехэ олзотой ба техническэ талаараа дээрэ зүйлнүүдые аргагүй хэрэглэхээр эрилтэ табина.

[illegible] XXIII ба XXIV съездүүдэй хоорондохи үе соо манай парти хадаа социалис гүрэнүүдтэй **Советскэ Союзай хоёр талын харилсаанууды** бүхэжүүлхэ тухай ехэ анхарал [illegible] байна.

Варшавска договорто хабаадагша бүхы оронуудтай — Болгаритай, Венгритай, Германска Демократическа Республикатай, Польшотой, Румынитай ба Чехословакитай манай харилсаанууд нягта ба олон янзын [illegible]

Хани барисаатай, харилсаа холбоотой байха, бэе бэедээ туhалха [illegible] Болгаритай, Венгритай, Чехословакитай, Румынитай баталагданхай. ГДР-тэй, Польшотой ба Монголтой баталагданхай, [illegible] хамта, аха дүү оронуудай хоорондо баталагдаhан хоёр талын бү-

сад договорнуудтай хамта эдэ документнүүд хадаа [...] hатай шэнэ, социалис түхэлэй харилсаа холбоо[...] удхатай ёhо гурим болоно.

Польшын Арадай Республикатай манай хани [...] хүртэшэгүй бухэ. Аха дүү Польшодо тохёолдоhон [...] нүүдэй дабагдаhыень бидэ сэдьхэлээ гүнзэгыгөөр [...] дэгэнэбди. Польшын Нэгэдэмэл Хүдэлмэришэнэй [...] хүдэлмэришэн ангитай, бүхы ажалшадтай холбоо [...] хэжүүлхээр, орон доторое социализмын байдал улам [...] жүүлхэ хэмжээнүүдые бэелүүлжэ байна. Совет[...] коммунистнууд хадаа эгээл ехэ амжалтануудые [...] Польшын хани нүхэдтөө үнэн зүрхэнhөө хүсэнэ.

Социалис ёhоор hаналаа нэгэдэнхэй, дайшалхы [...] ни барисаанай харилсаан манай партиие, совет арад[...] май ажалшадай партитай, Вьетнамай Д[...] Республикатай холбоо. Агууехэ патриот [...] ционер Хо Ши Минэй захяануудые даган [...] арад социализмын тугые гартаа үндэр дээрэ үргэжэ [...] риалис эзэрхэг түримхэйшүүлдэ эсэргүүсэн зорим[...]. Зэбсэгтэ тэмсэлдээшье, амгалан тайбан ажал[...] май Демократическа Республика Советскэ Союзай [...] дүүгэй дэмжэлтэдэ саашадаашье хүртэхэ байhандаа [...] дахадань болохо.

Эдэ жэлнүүдтэ Центральна Комитет хадаа Кубы[...] катай. Кубын компартитай харилсаа холбоогоо бэхи[...] үргэлжэ анхаралаа хандуулhан байна. Хоёр талын[...] оролдолгын ашаар советско-кубинскэ харилсаануу[...] гэдэ нилээд ехэ амжалтанууд туйлагдаа. Советскэ Со[...] бын арадууд — ниитэ тэмсэлдэ бэе бэедээ туhалалсаг[...] тэдэнэй хани барисаан ойроо хүртэшэгүй бухэ.

Табин жэлэй турша соо КПСС, Совет гүрэн Монгол[...] революционно партитай, Монголой Арадай Республи[...] гагдамал бата бэхи хани барисаагаар холбоотой. Со[...] голой үнэн хани нүхэр ба союзник байгааша Советскэ [...] даа оронойнгоо экономикын томо томо асуудалнуудые [...] дэ, уласхоорондын байдалые бүхэжүүлгэдэ зорюула[...] хани нүхэдэй оролдолгые эдэбхитэйгээр дэмжэнэ.

hүүлэй жэлнүүдтэ Корейн Арадай Демократическа [...] катай. Корейн арадай партитай манай холбоо барисаа[...] хэй. Энэ хадаа хоёр ороной арадуудай аша туhада хар[...] жэ бидэ этигэнэбди. Советскэ Союз хадаа ороное [...] банаар, демократическа ёhоор нэгэдүүлхэ тухай КНДР-[...] тельствын дурадхалнуудые, Корейн урда талаhаань а[...] рэгүүдые гаргаха тухай корей арадай эрилтэнүүдые [...] байгаа, дэмжэнэшье.

Тоосоото үе соо советско-югославска харилсаану[...] үргэлжэлөө. Югославида социализмын бүхэжэхыень, [...] оронуудтай тэрэнэй холбоо барисаагай улам бүри [...] совет хүнүүд хүсэнэ. Бидэ хадаа советско-югославск[...] холбооной түлөө, манай партинуудай хоорондохи хар[...] хүгжэхын түлөө гээшэбди.

Хитадай Арадай Республикатай манай харилсаан[...] Хитадай хүтэлбэрилэгшэд хадаа уласхоорондын [...] коммунис хүдэлөөнэй гол асуудалнууд тушаа ленинск[...] хагүй, үзэл сурталай-политическэ тусгаар хараа бодо[...] харин XX съездын хараа шугамhаа, КПСС-эй програм[...] саха тушаа эрилтэ бидэнэй урда табиhаниинь мэдээжэ[...] хадаа манай парти болон орондо эсэргүү харша номно[...] гаар ябуулhан, Советскэ Союзай газар дайдада hа[...] тиигээд хэтэрхэдээ 1969 оной хабар ба зун хилэ дээр[...] тулалдаа үүдхэhэн байна.

Манай парти хадаа марксизм-ленинизмын hургаа[...] руулха, уласхоорондын коммунис хүдэлөөндэ, импер[...] эсэргүү тэмсэлшэдэй зэргэнүүдтэ hандарал хэхэ гэhэ[...] нүүдые эрид шударгыгаар буруушааhан байна. hүүл[...] дабагдангүй, даруу зан гаргажа, КПСС-эй ЦК ба Совет[...] тельство хадаа Хитадай Арадай Республикатай харил[...] гуримшуулха зорилготойгоор бидэнhээ дулдыдамаар [...] дууhан хэhэн байна.

hүүлэй жэл хахад соо манай зүгhөө гараhан үүсха[...] гын ашаар СССР КНР хоёрой хоорондохи харилсаануу[...] тады гуримшуулмаар тэмдэгүүд бии болонхой. 1969 [...] тябрь hарада хоёр ороной правительствануудай удар[...] заhан байна. Удаань хилэ тушаа асуудалнуудые [...] тушаа правительственнэ делегацинуудай хоорондо [...] киндэ эхилhэн юм. Эдэ хэлсээнүүд ехэ удаан үргэлж[...] хэлсээнүүдые үрэжэлтэйгөөр дүүргэхын тулада [...] хан талаhаа боломжотой хараа бодол хэрэгтэй [...]

Үнгэрэгшэ жэлэй hүүл багта СССР КНР хоёр [...] шан сайдуудтай болонхой. Нилээд забhарлалгын [...] худалдаа наймаанай хэлсээндэ гар табигдаа, эд бар[...] зарим тэдыгээр ургаа. Энэ хадаа аша туhатай алхам[...] саашадаашье нимэрхүү ябуулгануудые хэхээр бэлэн [...]

Зүгөөр, нүхэдүүд нүгөө талаhаа, Хитадай номнод[...] литикадашье советдэ харша хараа шугамай үргэ[...] hыень бидэнэй харангүй байха аргамнай үгы, тиихэд[...] IX съезд өөрынгөө шиидхэбэринүүд соо Советскэ Со[...] энэ хараа шэглэлые батадхаа ха юм.

Энээнтэй дашарамдуулан юун гэжэ хэлэлтэйб?

Манай парти ба гүрэнэй политика тушаа Пекинэй [...] даг, хитад арадта номногдодог харата муухай хоо[...] нүүдые бидэ эрид шууд буруушаанабди. Хитад СССР [...] рондо арсалдаа гаргаха гээшэ ехэ суйдтэй, хоротой [...] Эрхэ сүлөөдэ дуратай арадуудта эсэргүү империалист[...] hөө өөhэдынгөө эзэрхэг түримхэй ябуулгануудые улам [...] гэдүүлжэ байhан оршон байдалда иимэ юумэн хэгдэ[...] юм. СССР ба Хитад мэтэ, иимэ хоёр гүрэнүүдэй хооро[...] ябадал hүйдхэхэ бэшэ, харин империализмда эсэргүү [...] люционно хүсэнүүдые нэгэдхэн жагсааха, тэдэнэй зүг[...] ябуулга хэхые оршон байдал хээзээ хэзээнэйхиhээ [...] хэжэ байна бшуу.

Совет гүрэнэй национальна ашата хэрэгүүдые бидэ [...] хатуйбди. КПСС хадаа марксистско-ленинскэ үндэhэ [...] социалис оронуудые, дэлхэйн коммунис хүдэлөөе нэгэ[...] саахын түлөө саашадаашье эсэхэ сусахые мэдэнгүй [...] байна. Тиихэтээ хамта Советскэ Союз ба Хитадай [...] Республика хоёрой хоорондохи харилсаануудые [...] хадаа манай хоёр оронуудай үндэhэн шухала, уда[...] туhада, социализмын аша туhада, арадуудай, эрхэ [...] эб найрамдал бэхижүүлгын аша туhада тааража [...] най парти ба Советскэ правительство гүнзэгыгөө[...] [illegible]

(Үргэлжэлэлынь 3-дахи нюурта).

[Н]ҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ЭЛИДХЭЛЭЙ ҮРГЭЛЖЭЛЭЛ

(Эхиннинь 2-дохи нюурта).

...ны гэжэ һанагдана, тэрэ хадаа һайн мэдээжэ ха юм. ...жолходо, тэндэ болоһон ушарһаа үндэһэтэй шухала ...олнууд тухай хэлэхэмнай.

...изм байгуулгын замда гараһан оронуудта ямар нэ... үлэһэн дотоодын харша хүсэнүүд таарамжатай ... тохёолдоходо эдэбхитэй болоһон бэеэрээ, гадаа... харша хүсэнүүдтэй нэгэдэхээр хэзээдэ бэлэн байдаг ...ын зүгһөө дэмжэлтэдэ түшэглэн, сэхэ контррево... ябуулгануудыешье хэжэ шадаха байһан тухайнь Чехо... ...оһон ушар дахин дахин һапуулба.

...й дашарамдан баруунай ревизионизмын аюул эли то...дaa. Баруунай ревизионизм хадаа социализмые «һай... гэһэн хэбэртэйгээр марксизм-ленинизмын революцион... болюулха гэжэ һэдэнэ, буржуазна үзэл суртал нэбтэ... тулада зам гаргажа үгэнэ.

...ис общество дотор партиин ударидахы үүргые саг ...бухэжүүлхэ, партийна ударидалгын түхэл маяг ба арга ... хододоо нарижуулха, социализмын хүгжэлтын шухала асуудалнуудые шиидхэлгэдэ творческо марсистско... ...ёоор хандаха гээшэ ямар ехэ шухала байһыень Че... ...да болоһон ушар этигэмжэтэйгээр харуулаа.

...овакида социалис байгуулалтые һандаргаха гэһэн им... ...н ба тэрэнэй туһамаршадай гансахан һэдэлгэ ...аниинь бидэндэ эли байгаа һэн. Бухыдөө социализмын байдалда сохилто хээд, империализмын ... эзэрхэг түримхэй хүсэнүүдэй зүгһөө социалис дэл... ...дахи добтолго хэхын тулада таарамжатай зохид эрхэ ...йгуулха гэһэн һэдэлгэ хэгдэһэн байгаа бшуу.

... болон гүрэнэй ажал ябуулагшадай, коммунист... Чехословакиин ажалшадай хандалгые хараада абажа, ... дотор социализмын туйлалтануудта тохёолдоһон аюул ... бидэ хадаа аха дүү социалис оронуудтай хамта со... хамгаалгадань Чехословакида интернациональна ту... хүргэхэ гэһэн шиидхэбэри тиихэдэ абаһан байгаабди. ...змын ба контрреволюциин хүсэнүүдэй тохёолдуул... эрхэ байдалда иимэ туһаламжа хүргэхыемнай манай ...улга, социалис интернационализмда үнэн сэхэ ябадал, ...үрэнүүдэй ашата хэрэгүүд тухай, Европодо социализ... ...эб найрамдалай хуби заяан тухай анхарал оролдолго ... уялгалһан байна.

«...ризисэ хүгжэлтын хэшээлнүүд» гэһэн документ соогоо ...й ЦК-гай Пленум хадаа аха дүү гүрэнүүдэй хамтын ту... удха шанарта иимэ сэгнэлтэ үгэһэниинь мэдээжэ (би ...дүүлэл уншахамни):

...ис табан оронуудай холбоото сэрэгүүдэй Чехослова... ...н ушар хадаа Чехословакиин ажалшадай ниитын аша ...рэшэлэн уласхоорондын хүдэлмэришэн ангиин, социалис ...сэлэй аша туһада, мүн уласхоорондын коммунис хү... ангиин аша туһада таарамжатай интернациональна һа... ...ээлтын хэрэг ябуулга мүн байгаа. Энэ интернацио... хэрэг ябуулга хадаа хэдэн мянгаад хүнүүдэй ами наһые ...эб найрамдалта, амгалан тайбан ажалда шухала дотоо... гадаадын эрхэ нүхэсэл хангаа, социалис можын баруун ...ые бухэжүүлээ, дэлхэйн хоёрдохи дайнай үрэ дүнгүүдые хубилган хараха гэһэн империалис этэгээдүүдэй найдабариие таһалдуулаа».

Чехословакиин компартиин хэһэн тобшололтой бидэнэр һаналаа хүсэдөөр нэгэдүүлнэбди. Социалис оронуудай аха дүүгэй нэгэдэл хадаа социализмын можые добтолхо, һуларуулха, ажалшадай социалис туйлалтануудые һандаргаха ба үгы хэхэ гэһэн һэдэлгэтэй хүсэнүүдэй замдань дабагдашагүй найдамтай дабаан байһыень бодото дүй дүршэл баһа дахин этигэмжэтэйгээр харуулаа. Өөһэдынгөө революционно туйлалтануудые үгэхэгүй байһанаа, социалис хани нүхэсэлэй хилэнүүдэй эбдэршэгүй, ойроо хүртэшэгүй бүхэ байһые социалис оронуудай арадууд эли тодоор бүхы дэлхэйдэ харуулна.

Тэдэнэй хубида тудаһан шалгалтануудые Чехословакиин коммунистнуудай амжалтатайгаар дабажа гараһандань бидэ үнэн зүрхэнһөө баяртайбди. Мүнөө КПЧ өөрынгөө XIV съезд тээшэ зорижо ябана. Тэрэ съезд хадаа Чехословакида социализмын байдал бүхэжүүлгэдэ шэнэ, шухала шата боложо үгэхэ байһандань бидэ этигэнэбди.

Нүхэдүүд! Өөрынгөө амжалтануудтай, саашанхи зорилгонуудтай, олохон проблемэнүүдэй социализмын мүноедэрэй дэлхэй хадаа үшөө залуу, ургажа байһан социальна байгуулалта гээшэ, тэрэнэй зарим юумэнүүдынь тогтонижоодүй, олохон юумэнүүдынь түүхын үнгэрһэн үенүүдэй хойшолонгуудые бэедээ шэнгээнхэй. Социализмын дэлхэй бүримүһэн хүгжэжэ байнхай. тэрэ хадаа саг үргэлжэ нарижан һайжаржа байнхай. Тэрэнэй хүгжэлтэнь хуушан юумэндэ эсэргүү шэнэ юумэнэй тэмсэл соо, дотоодын зүрилдөөнүүдые дабан ябажа байна ха юм. Суглуулагдаһан дүй дүршэл хадаа зүрилдөөнүүдые зүбөөр, саг соонь шиидхэхэ, тиигээд пролетариадай агуу ехэ багшанарай — Маркс, Энгельс ба Ленинэй зааһан замаар найдамтайгаар дабшахадань аха дүү партинуудта туһална.

Советскэ Союзай Коммунис парти хадаа социализмын дэлхэйн байгуулалтын хүсэ шадалай саашадаа ургалтада али болохоор туһалха гээшэ интернациональна уялгамнай гэжэ тоолодог байгаа, тоолоношье. Аха дүү оронуудай харилсаа холбооной улам бүри оло янзын ба гүнзэгы байхынь, олониитэ ажалшадые улам бүри үргэнөөр хабаадуулхынь, гүрэнэй, ниитын, ажахын ба культурна ажабайдалай али бүхы һалбаринуудта өөһэд өөһэдынгөө тодорхой дүй дүршэл һайтар шудалхынь түлөө бидэ оролдонобди.

Бидэ хадаа аха дүү орон бүхэнэй һалбаран хүгжэжэ байһан гүрэн байхыень, экономическа ба научно-техническэ түргэн ургалтаяа социалис культурын һалбаран хүгжэлтэтэй, ажалшадай материальна талаар эпхэ тэниглэн байдалай дэбжэлтэтэй таарамжатайгаар зохилдуулхыень хүсэнэбди. Дэлхэйн социалис байгуулалта хадаа шэнэ общество хамтадаа байгуулжа ба хамгаалжа байһан, дүй дүршэлөөрөө, эрдэм һургуулияараа бэе бэеэ баяжуулжа байһан арадуудай хани барисаата бүлэ — нягтаар жагсанхай, бата бэхи бүлэ байхыень бидэ хүсэнэбди. Бүмбэрсэг дэлхэйн хүнүүд хадаа эрхэ сүлөөтэ арадуудай дэлхэйн ерээдүйн хани нэгэдэлэй үльгэр жэшээ энэ бүлэ соо хараһай.

Энэ үндэр дээдэ уг зорилго туйлахын тулада Советскэ Союзай компарти хүсэ шадалаа гамнахагүй гэжэ социализмын оронуудтахи манай ханинарые, манай аха дүүнэрые, хамтадаа хүдэлэгшэдые найдуулхыемни зүбшөөгыт!

2. Империализм — арадуудай, ниитын хүгжэлтын дайсан мүн. Империализмда эсэргүү арадуудай тэмсэл.

...! XXIII съезд дээрээ, һүүлээрнь — өөрынгөө хэдэ ...ументнүүд дотор манай парти мүнөөнэй империализмда ...ы сэгнэлтэ үгэһэн байна. Тэрэнэй мүнөөнэй өөрсэ ил... ...й марксистско-ленинскэ шэнжэлгэ 1969 оной уласхоо... ...коммунис зүблөөнэй материал дотор хэгдэнхэй. Тиимэ ... һүүлэй жэлнүүдэй дүршэлэй ёһоор, өөрынгөө политикые ...даа хараадаа абаха зарим гол асуудалнуудта тогтохыемни ....

...й дээрэхи шэнэ оршон байдалда таарууаар ажал ...а эрхилхэ гэһэн ушараар мүнөөнэй капитализмын онсо ... ехэнхидээ тайлбарилагдана. Социализмтай хэгдэжэ бай... ...сэлэй эрхэ байдалда капиталай оронуудай зонхилхы бү... олониитын революционно хүдэлөөн болохо ангиин тэм... ...ргаха ябадалһаа хэзээ хэзээнэйхиһээ ехээр айна. Тиимэ ... ажалшадые мүлжэлгын, дарлалгын эгээн ехэ мэхэ го... ...гануудые буржуази хэрэглэхые эрмэлзэнэ, олониитые ... үзэл бодолой, политическэ хиналта доро шадахал зэр... ...рижа байхын тула зарим тэды хубилалтануудые хэдэ ...ушарта бэелүүлхээр тэрэ бэлэн байдаг. Өөрынгөө байдалые ... тула, үйлэдбэриин ашаг үрые дээшэлүүлхын, ... хурдадхахын тула, ажалшадые бүри ехээр мүлжэхын ...нополинууд научно-техническэ дэбжэлтын туйлалта... үргэнөөр хэрэглэнэ.

... шэнэ эрхэ байдалда тааруу байха гэһэн ушар нии... ...уулалта болохо капитализм тогтон бэхижэнэ гэһэн ... бэшэ юм. **Капитализмын ниитэ кризис гүнзэгыржэ ...өөр.**

... хүгжэнги капиталис гүрэнүүдшье экономическа ехэ ...а абарагдаагүй. Жэшээлхэдэ, США ээлжээтэ экономи... кризисһээ хоёр жэл шахуу болзорой туршада гаража ша... һүүлэй жэлнүүдэй үедэ капитализмын мүнгэнэй, фи... ехэ кризис боложо байна. Мүнгэнэй үнэгүй бололгын, ...үйдэлгын нэгэ доро ургалта саг үргэлжын ушар үйлэ... Хүгжэнги капитализмын оронуудта мүнөө 8 шахуу ... ажалгүй хүнүүд тоологдоно.

...гэдүүлхэ ябуулгануудшье, дэлхэйн социализмда эсэргүү... ...хын тула хүсэеэ нэгэдүүлхэ гэһэн империалистнуудай ... хүсэл оролдолгошье империалис гүрэнүүдэй хоорондохи ... усадхаагүй. Далаад онуудай эхиндэ империалис зү... ...эй гол түб газарнууд элитээр тодорхойлогдоо гэ... США — Баруун Европо (нэн түрүүн — «ниитын дэлгүүрэй» ... орон) — Япони болоно. Тэдэнэй хоорондо экономическа, ...кэ зүришэлдөөнэй тэмсэл улам хурсаар боложо байна. ..., Япониһоо худалдаанда асарагдадаг бүри олон эд ... США-гай засагай органуудай хэдэг хорилтонууд, аме... капиталай мүлжэлгые хизаарлаха гэһэн Европын оро... һэдэлгэ — энэ тэмсэлэй боложо байһан зарим тэды жэ... мүн.

...периализмын хархис, эзэрхэг түримхэй шэнжын ху... ...гүй байһан тухай тэрэнэй гадаадын политика үнгэрһэн ...жэлэй туршада шэнэ гэршэ баримтануудые үгөө.

...энтэй дашарамдуулан, нэн түрүүн американ империа... тухай хэлэхэ хэрэгтэй. Тэрэ хадаа һүүлэй жэлнүүдэй тур... мүлжэлгын, дарлалтын уласхоорондын байгуулалтын өөрсэ ... тулгуури, хамгаалагша байһан үүргэ дүүргэхэ гэһэн ...гээ дахинаа баталаа. Тэрэ хаа хаанагүй эзэрхэн зон... байхые, бусад арадуудай хэрэгтэ хамааралсахые эрмэл... ...дэнэй хуулита эрхые, бэеэ даанхай байдалые һэшхэл... эбдэнэ, дэлхэйн гүрэнүүдтэ, бүхэли районуудта хүсөөр, ... экономическа аргаар өөрынгөө дура хүсэлые баадхаха ... гаргана.

... сэрэгэй эзэрхэг түримхэй ябуулгануудай хүсэнүүдэй бусад империалис оронуудта бии байһаниинь мэдээжэ. Гэ... Баруун Германида — неонацистнуудтай бүри нягтаар нэгэ... байһан үһоогөө абаха гэгшэд; Англида — Хойто Ирландиие ...олон дарагшад, Урда Африкын үнгэ шарайн илгаа гаргаг... буу зэбсэг үгэгшэд, США-гай эзэрхэг түримхэй полити... ...оролдосотойгоор бэелүүлэгшэд; Японидо — «хэтын хэтэдэ» сэрэг хориһон конституциие эбдэжэ, энэ оронииие эзэмдэл... эзэрхэг түримхэй ябуулгануудай замда дахинаа түлхихэ ...мэлзэдэг милитаристнууд мүн болоно.

Нүхэдүүд, дайнай һүүлээрхи жэлнүүдэй үедэ капиталис ... милитаризмын үзэгдөөгүй ехэ хэмжээгээр ургажа байһан ...е хараадаа абаха шухала. Энэ шэглэл һүүлэй үедэ бүри ... болоо. Гансахан 1970 оной туршада НАТО дайе бэлэд... 103 миллиард доллар һомолоо. США-дахи милитариза... эгээн аюултай шэнжэтэй болоо. Һүүлэй табан жэлэй тур... энэ орондо сэрэгэй зорилгодо 400 миллиард доллар гарга....

Империалистнууд Ази, Африка болон Латинн Америкын олон арбаад оронуудай арадуудые саг үргэлжэ дээрмэдэжэ байна. Тэдэнэр «гурбадахи дэлхэй» гэдэгһээ жэл бүри олон миллиард доллар олзо абажа байдаг. Гэхэ зуураа, ООН-до 1970 ондо хэблэгдэһэн дэлхэй дээрэхи эдеэ хоолой пөөсэ тухай элидхэлэй ёһоор, эдэ түбинүүд дээрэ 375 миллион хүн туража үхэхын туйлда хүрэнхэй.

Урдын колонито гү, али капиталис мүлжэлгын гэнжэһээ мултаржа байһан бусад оронуудай арадуудые зонхилхо гуримаа хамгаалхые гү, али һэргээн байгуулхые һэдэдэг империалистнууд ямаршье ябуулгануудые хэхэдээ һаатахагүй юм. Үнгэрһэн табан жэл энээниие гэршэлһэн олон шэнэ баримтануудые үгөө. Араб гүрэнүүдтэ эсэргүү эзэрхэг түримхэй ябуулга, Гвинейдэ колонизаторнуудай добтолон орохо һэдэлгэ, Латинн Америкэдэхи түрүү байгуулалтада эсэргүү һүйдхэлтэ ябуулга — эдэ бүгэдэ хадаа эрхэ сүлөөдэ дуратай арадуудта эсэргүү империализмын ябуулдаг дайн зогсоогдоногүй гэжэ дахин дахин һапуулна.

Мүнөөнэй колонизаторнуудай зэрлиг муухай аашануудай, Америкын бэеэ бузарлаһан гол ушар гэхэдэ, Вьетнамай, Камбоджын, Лаосой арадуудта эсэргүүгээр США-гай үргэлжэлүүлжэ байһан эзэрхэг түримхэй ябуулга болоно.

Һүүлэй жэлнүүдэй туршада американ империализмын сэрэгэй гэмтэ ябуулгануудай баримтанууд мэдэгдэжэ, дэлхэйн олониитын зүрхэ сэдьхэлыень доһолгоо, зэбүүрхэлыень улам шангадуулаа. Вьетнамай Сонгми тосхондохи шуһата һүйдхэл дэлхэйдэ мэдээжэ болонхой. Энэ тосхоной амгалан, буу зэбсэггүй зон, эхэнэрнүүд, үбгэд, хүгшэд ба үхибүүд американ хэһээгшэдээр зэрлиг муухайгаар хюдагдаһан юм.

Буу зэбсэгээр түгэс зэбсэглэһэн интервентнүүдэй шуһата аашанууд тухай һанаа амараар хэлэхэнь бэрхэтэй. Урда Вьетнамай бүхэли районуудые олон зуу мянган тонно напалмата бомбонууд галдажа үгы хээ. Миллион хахад шахуу вьетнамайхид хорлогдоо, химическэ зэбсэгэй хэрэглэгдэһэнэй һүүлээр олон хүнүүд үхөө. «Баруунай болбосоролгын» ба «сүлөөтэ дэлхэй» гэдэгэй түлөөлэгшэдбди гэжэ өөһэдыгөө нэрлэдэг американ эзэмдэгшэдэй, тэдэнэй туһамаршадай хэһэн аашатай үнэн сэхэ хүн бүхэнэй, илангаяа коммунистын һэшхэл хэзээдэшье эбсэхэгүйл. Тэдээндэ хараал шэнгэг лэ!

Нүхэдүүд, түүхын ябасые өөрынгөө аша туһа тээшэ эрьюулхэ гэһэн империализмын һэдэлгэнүүд бүтэхэгүй — энээн тушаа маанадта ямаршье һэжэг байхагүй. Зүгөөр бидэнэр, коммунистнууд, һанаагаа амарха, тэмсэлһээ холодон байха ёһогүйбди гэжэ һайнаар мэдэнэбди. Капиталис дарлалтада эсэргүүсэн тэмсэгшэдтэ һүүлшын, тиигээшье һаа, бии байһан бүхы мүлжэлгэтэ байгуулалтын эгээн хүсэ ехэтэйнь эсэргүүсэжэ байна. Тиимэһээ урдамнай бүри хүндэ, үни удаан сагай тэмсэл бии.

Гэбэшье тэмсэлэй хэды ехэ бэрхэшээлтэйшье һаань, энэ тэмсэл улам хүсэтэй болоно, тэрэнэй фронт хэлбэришэгүйгөөр үргэдэнэ. Һүүлэй жэлнүүдэй туршада империализмда эсэргүүгээр тэмсэгшэд ангиин тэмсэлэй түүхэдэ шэнэ алдарта хуудаһануудые бэшээ.

Мүнөөдэр үсэгэлдэр шэнги революционно хүсэнүүдэй туршагдамал, дайшалхы манлайн үүргые **уласхоорондын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн** дүүргэнэ. Капиталис дэлхэйдэ һүүлэй табан жэлэй туршада болоһон үйлэ хэрэгүүд монополинуудай засаг түрэдэ, эсэргүү эгээн гол, эгээн хүсэтэй тэмсэлшэ болохо, монополидо эсэргүү бүхы хүсэнүүдые нэгэдүүлэн жагсааха гол хүсэн болохо хүдэлмэришэн ангиин удха шанарые бүрин хүсэдөөр гэршэлэн баталаа.

Ангиин тэмсэлэй бүри хүгжэнги ёһо заншалтай, хүсэ ехэтэй коммунис партинуудай хүдэлжэ байдаг оронууд болохо Франци ба Италида хүдэлмэришэн ангиин толгойлһон ажалшадай добтолго ганса нэгэн капиталистнуудһаа гадна, мүн гүрэнэй-монополис эзэрхэн зонхилгын бүхы байгуулалтада эсэргүү добтолгонуудые хэһэн байна. Англида ангиин тэмсэл эгээн шанга хэмжээндэ хүрөө, тиихэдэ мүнөөнэй стачкануудые хэмжээнэйнь, хабаадагшадайнь тоогой талаар 1926 ондо болоһон бүгэдэ ниитын забастовкотойл сасуулжа болохо юм. США-да монополинуудта эсэргүү хүдэлмэришэн ангиин тэмсэл үргэн дэлисэтэй болоо, тэгшэ эрхын түлөө негр арадуудай, Вьетнамдахи дайнда эсэргүү залуушуулай тэмсэл үзэгдөөгүй хурсаар дэлгэрнэ. ФРГ-дэ олониитын хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн улам хүсэтэй боложо байна. Скандинавиин оронуудта, Голландида олон арбаад жэлэй туршада түрүүшынхеэ ангиин томо тулалдаанууд боложо байнхай. Испанида социально-политическэ хёмороон хурсадажа үргэлжэлһөөр. Һүүлэй үеын бүхы ангиин тулалдаануудта ажалшадай профессиональна организацинууд, илангаяа Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерацида нэгэдэдэг организацинууд ехэ, улам ургажа байгаа үүргэ дүүргэнэ.

Хүдэлмэришэн ангиин мүнөөнэй томо тулалдаанууд ангиин шэнэ тэмсэлнүүдэй дохёо мүн, энэ тэмсэл ниитын байгуулалтын үндэһэн хубилалтада, ажалшадай бусад хубинуудтай союз байгуулһан хүдэлмэришэн ангиин засаг тогтоолгодо асаржа шадаха юм гэһэн тобшололые аха дүү партинуудай зүблөөнэй хэһэниинь мэдээжэ.

Гэхэ зуура, нүхэдүүд. империализм болбол национально-сүлөөрэлгын тэмсэлһээ урган гараһан хүсэнүүдэй, нэн түрүүн Ази, Африкын бэеэ даанхай залуу, империализмда эсэргүү гүрэнүүдэй зүгһөө улам шангадажа байһан добтолгодо сохюулагдана.

Гол юумэн гэхэдэ, **национальна сүлөөрэлгын түлөө тэмсэл бодото дээрээ олон оронуудта феодальнашье, мүн капиталисшье мүлжэлгэтэ харилсаануудта эсэргүү тэмсэл боложо, урган хүгжэнэ.**

Мүнөө Ази болон Африкада хүгжэлтын капиталис бэшэ замда ороһон гэхэ гү, али саашадаа социалис общество байгуулха хараа шугам баримталһан үсөөн бэшэ оронууд бии. Энэ замаар олон гүрэнүүд дабшана. Тэдэ гүрэнүүдтэ арад олониитын аша туһада харюусама, национальна талаараа бэеэ даанхай байдал бэхижүүлгэдэ туһатай гүнзэгы социальна хубилалтанууд бэелүүлэгдэнэ. Саашаа болохо бүреэ иимэ хубилалтанууд бүри ехээр хэгдэнэ.

Национальна, социальна сүлөөрэлгын хүсэнүүдэй зүгһөө империализмын эзэрхэлгэдэ добтолго элдэб янзын аргаар бэелүүлэгдэнэ. Гэбэл, социализм баримталдаг оронуудта империалис эзэрхэг баяшуулай зөөри гүрэнэй мэдэлдэ абтана. Энэ ушар хадаа революционно-демократическа политикын экономическа үндэһэ һуури болодог гүрэнэй зөөриие бэхижүүлгэдэ, хүгжөөлгэдэ туһална. Жэшээлэн хэлэбэл, Арабай Нэгэдэмэл Республикада бүхы промышленна үйлэдбэриин 85 процентнь гүрэнэй мэдэлэй болонхой, Бирмэдэ — ашагта малтамалай промышленностиин 80 процентһээ дээшые, болбосоруулгын промышленностиин 60 шахуу процентые гүрэн хинажа байдаг. Алжирта империалис зөөриие гүрэнэй мэдэлдэ абаха талаар горитойхон шэнэ хэмжээнүүд бэелүүлэгдээ. Гвинейдэ, Суданда, Сомалида, Танзанида хариин олон предприятинууд, банкнууд, худалдаанай компанинууд гүрэнэй гарта үгтэнхэй.

Мүн оломиллион тоото таряашадай хуби заяанда хабаатай орёо асуудал болохо газар тухай асуудалые шиидхэхын тула ехэ хэмжээнүүд абтана. Хэрбээ гансахан үнгэрһэн табан жэл тухай хэлэхэ болоо һаа, ОАР-та, Сиридэ газарай талаар шухала хубилалтанууд хэгдээ. Тэрэшэлэн Суданда, Сомалида иимэ хубилалтануудай эхи табигданхай. Энэ жэлдэ Алжирта газарай талаар хубилалта хэгдэхээр соносхогдоо. Конгын Арадай Республикада (Браззавиль) бүхы газар, тэрэнэй баялиг гүрэнэй зөөри болгогдонхой.

Гээтдэнги ниитын харилсаануудые капиталис бэшээр үндэһөөрнь хубилгаха, тиихэдэ неоколонизаторнуудай, дотоодын хархисуудай зүгһөө добтолгын саг үргэлжэ хэгдэжэ байһан оршон байдалда тэрэниие бэелүүлхэ гээшэ хүнгэн бэшэ хэрэг байһаниинь ойлгосотой. Тиимэл дээрэһээ бүхы бэрхэшээлнүүдэй тохёолдоошье һаань, социалис хараа шугам баримталдаг гүрэнүүдэй шэлэжэ абаһан замаараа улам урагшаа дабшажа ябаһаниинь тон шухала.

Ниитын түрүү шэнжэтэй хубилалтанууд, иимэ холо дабшалта урдань колони ба дулдыданги байһан бүхы оронуудта хэгдээгүй. Гэбэшье хархис байдалда эсэргүү, империализмын туһамаршадта эсэргүү тэмсэл хаа хаанагүй хэгдэнэ, тиин зарим оронуудта түрүү хүсэнүүд горитойхон амжалта туйлаа. Гэбэл, Индидэ томо банкнуудые һаяхан гүрэнэй мэдэлдэ абаһан ба Индиин парламентын арадай палатада болоһон һүүлшын һунгалтын үедэ баруунай хүсэнүүдые бүрин илаһан ушарые һануулхада болохо байна. Энэ ушар хадаа хархис, империализмын тала баримталдаг хүсэнүүдтэ эсэргүүгээр, газарай реформо болон социально-экономическа бусад хубилалта бэелүүлхын түлөө, уласхоорондын оршом дээрэ эб найрамдалай, хани барисаанай политикын түлөө энэ оронной олониитын шууд сэхээр тэмсэжэ байһан тухай гэршэлнэ. Цейлондо, Нигеридэ ниитын горитойхон хубилалтанууд болоо.

Хэршье орёо, заримдаа диилдэхэ ушарай гараашье һаа, дэлхэйн үргэн ехэ районуудта олон янзын ниитын хубилалта боложо байна. Ажалшад эрхынгээ, бодото сүлөөгэйнгөө түлөө, хүнэй нэрэ хүндын түлөө тэмсэлдэ шухала илалта туйлана. Колониальна дарлалта доро байһан оронуудай патриодууд сүлөөрэлгын түлөө эрэлхэг зоригтой тэмсэлээ үргэлжэлүүлһээр.

Манай орон тушаа хэлэхэ болоо һаа, энэ үнэн зүб тэмсэлые бүхыдэнь дэмжэнэ. Сүлөөрһэн оронуудтай СССР-эй байгуулһан политическэ, экономическа хани харилсаан эдэ жэлнүүдэй үедэ саашадаа хүгжөө. Тэдээнтэй хэдэг манай худалдаа наймаан дэлгэрнэ. Ази болон Африкын олон гүрэнүүдтэ манай хабаадалгатайгаар хэдэн арбаад промышленна, хүдөө ажахын предприятинууд баригданхай. Мүн эдэ оронуудай кадрнуудые бэлэдхэхэ хэрэгтэ бидэнэр хубитаяа оруулнабди. Эдэ бүгэдэ хоёр талада аша туһатай юм.

Латинн Америкын хэдэ хэдэн оронуудай байдалда ехэ хубилалтанууд болоно. Чилидэ арадай нэгэдэлэй хүсэнүүдэй илалта шухалын шухала ушар хэрэг болоо. Эндэ энэ түбэй бүхы түүхэдэ түрүүшынхеэ арад хүсэһэн, этигэдэг правительствоо конституциин аргаар байгуулба. Энэ ушар хадаа дотоодын хархисуудай, янкануудай империализмын хоро шара бусалгаа, тэдэнэр Чилиин арадай туйлалтануудые усадхаха гэһэн эрмэлзэлгэ гаргана. Зүгөөр Чилиин арад шэлэһэн замаараа урагшаа дабшаха түгэлдэр зоригтой. Латинн Америкын бусад оронуудай ажалшад Чилиин түрүү хараа шугамые дэмжэнэ. Америкын монополинуудай дарлалтада эсэргүүгээр Перу ба Боливиин правительствонууд тэмсэнэ.

Колониин ба дулдыданги оронуудай арадууд национальна сүлөөрэлгын түлөө тэмсэлһээ эхилээд, мүлжэлгэтэ байгуулалтын үндэһэ һуурида өсэргүү тэмсэлдэ ерэхэ гэһэн агуу ехэ Ленинэй урид хараашалга бэелүүлэгдэжэ байна. Тиин энэ хадаа дэлхэйн ниитын байгуулалта болохо капитализмын бүхы байдалда тон ехэ сохилто боложо байна гээшэ.

Нүхэдүүд! Империализмда эсэргүү тэмсэлэй амжалта болбол империализмда эсэргүү хүсэнүүдэй, нэн түрүүн тэдэнэй манлай болохо **дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй** жагсаалһаа ехэнхидээ дулдыдаха юм. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада манай парти аха дүү бусад партинуудтай суг хамта энэ жагсаалые, коммунис зэргэнүүдэй нэгэдэлые бэхижүүлхын тула бага бэшэ оролдолго гаргаа.

Энэ орёо зорилго байгаа. Имагтал тоосоото үеын туршада коммунис хүдэлөөнэй ажал ябуулгын үзэл суртал, теоретическэ үндэһэ һуури болохо марксизм-ленинизмые олон талаһаань добтолхо һэдэлгэ эгээн хурса шэнжэтэйгээр элирүүлэгдээ. Хитадай хүтэлбэри хэдэ хэдэн оронуудта «марксистско-ленинскэ партинууд» гэһэн хуурмаг нэрэ доро һүйдхэлтэ бүлэглэлнүүдые байгуулжа эхилээд, уласхоорондын коммунис хүдэлөөндэ эсэргүүгээр тэдэниие нэгэдүүлхэ гэжэ үнэхөөр эрмэлзэнэ. Иимэ бүлэглэлнүүдтэй троцкистнууд үсөөн бэшэ нэгэдэһэн байгаа. Зарим газарта националис ёһоор амяарлаха гэһэн хараа бодол эдэбхижээ, «зүүнэй», мүн баруунай оппортунизм хүдэлжэ эхилээ.

Коммунис хүдэлөөнэй жагсаал тээшэ шэглэхэ, тэрэнэй үзэл сурталай үндэһэ һуурииие бэхижүүлхэ ябадалые туйлаха — иимэл гол зорилго байгаа. Энэ зорилгые туйлахын түлөө тэмсэлдэ Карлова Варада 1967 ондо болоһон Европын Компартинуудай конференци, тэрэшэлэн коммунистнуудай хэдэ хэдэн уласхоорондын уулзалганууд шухала шата боложо үгэһэн байна.

Тиигэжэ коммунис болон хүдэлмэришэдэй партинуудай уласхоорондын зүблөөе зарлаха тухай асуудал зүбшэн хэлсэхэ зүйлдэ табигдаһан байгаа. Тэрэниие үнгэртэлгын урда тээ бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри ябуулагдаа. Манай парти, КПСС-эй ЦК зүблөөе зарлаха тухай һанамжалжа, тэрэниие бэлэдхэлгэдэ бага бэшэ хубитаяа оруулһан гэжэ таанар, нүхэдүүд, мэдэжэ байнат.

Энэ зүблөөн коммунистнуудай уласхоорондын нэгэдэлые бэхижүүлхэ замда, империализмда эсэргүү бүхы хүсэнүүдые нэгэдүүлгэдэ урагшаа томо алхам болоһон байна. Энэ зүблөөн мүнөөнэй оршон байдалда тааруугаар марксистско-ленинскэ теориин хэдэ хэдэн һургаалые хүгжөөхын тула ехэ юумэ хээ. Аха дүү партинуудай иимэ эгээн үргэн, түлөөлэлгэ ехэтэй уулзалга интернациональна хүсэн болохо коммунис хүдэлөөнэй ашада туһатай гэһэн һургаалые баталаа. Аха дүү партинуудай иимэ уласхоорондын зүблөөнүүдые хэрэгтэй сагтань үнгэргэхын шухала байһан тухай зүблөөндэ хабаадагшадай хэһэн тобшололые манай парти бүрин һайшаана. Хэрбээ иимэ зүблөөнүүд дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй ажал ябуулгада хододоо боложо байгаа һаань, туһатай байгаа һэн.

Тэрэшэлэн үнэхөөрөө бүхы дэлхэйн шэнжэтэй болоһон В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе һайндэрлэлгэ коммунис хүдэлөөнэй жагсаалые бэхижүүлгэдэ туйлай ехэ удха шанартай байгаа. Компартинуудай зүблөөн хадаа Ленинэй түрэһэн ой марксистско-ленинскэ һургаалай үнэн зүб байһые үшөө, үшөө дахин харуулаа, хүдэлмэришэн ангиин, бүхы ажалшадай аша туһын түлөө, империализмда, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөндэхи тэдэнэй туһамаршадта эсэргүү тэмсэлдэ аха дүү партинуудай эдэбхи үүсхэлые дэлгэрүүлээ. Уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй жагсаал улам бэхижэнэ, партинууд хоорондын хоёр талын, мүн олон талын ашатай туһатай холбоонууд улам эдэбхижэнэ гэжэ бүхы дээрэнь хэлэхэ эшэ үндэһэн бии. Энээниие манай парти амаршална. Иимэл шэглэлтэйгээр хэрэгэй ябахын тула манай парти саашадаашье туһалжа байха.

Гэбэшье нүхэдүүд, бидэнэр юумэнэй муу талын хаа хаанагүй үшөөл усадхагдаагүй байһан ушарые харааһаа алдаха ёһогүйбди. Баруунай ба «зүүнэй» ревизионизмда эсэргүү, национализмда эсэргүү тэмсэл хадаа урдынхидаа мэтэ шухала байһан зандаа. Буржуазин номнолшод, буржуазна пропаганда болбол социализмда, коммунис хүдэлөөндэ эсэргүү тэмсэлдэ мүнөө имагтал националис шэглэлдэ, илангаяа антисоветизмын шэнжэтэй шэглэлдэ дуратайгаар найдадаг болонхой. Тэдэнэр компартинуудай зэргэдэ байһан оппортунис этэгээдүүдые үзэл сурталай талаар наймаа хэгты гэжэ түлхинэ. Тэдэнэр туһамаршадтаа иимэрхүүгээр хэлэнэ гээ бол: таанар советтэ эсэргүүсэгшэд байһанаа гэршэлэгты, харин бидэнэр ёһотойл «Марксистнууд» таанар гээшэт, «өөрынгөө хараа бодол бодотоор эзэлжэ байнат» гэжэ соносхохоор бэлэн байхабди. Иимэ хүнүүд өөһэдынгөө оронуудтахи компартинуудта эсэргүү тэмсэлэй замда ородог гэжэ ушар байдалай ябаса харуулна. Энээндэ жэшээ гэбэл, Францида Гароди, Австрида — Фишер, Венесуэлэдэ — Петков, Италида — «Манифесто» гэдэг бүлэглэлэй ажал ябуулагшад шэнги урбагшад болоно. Иимэ шэнжэтэй этэгээдүүдтэ эсэргүү тэмсэл хадаа өөһэдынгөө зэргэнүүдые бэхижүүлхэ шухала эрхэ нүхэсэл гэжэ аха дүү партинууд харана. Тиимэ дээрэһээ эдээхэн жэшээнүүд — харин эдэ жэшээнүүдые үшөөшье олоор дурдажа болохо һэн — ревизионизмда, национализмда эсэргүү тэмсэл коммунис партинуудай шухала зорилго байһан зандаа үлэнэ гээд гэршэлнэ.

Нүхэдүүд! Империализмтай тэмсэлдэ революционно-демократическа партинууд бүри ехэ үүргэ дүүргэнэ. Тэдэнэй олонхинь социализмые өөһэдынгөө программын зорилго болгон соносхоно. КПСС тэдэнтэй холбоо барисаагаа эдэбхитэйгээр хүгжөөнэ. Тиимэ партинуудтай, тэрэ тоодо өөһэдынгөө оронуудташье, компартинуудай холбоо барисаа байгуулха гээшэ империализмда эсэргүү хүдэлөөнэй аша туһада, национальна бэеэ даанхай байдалаа бэхижүүлгын, социальна хүгжэлтын хэрэгэй аша туһада бүрин харюусана гээд бидэнэр этигэнэбди.

Бидэнэр баруун ба зүүн зүгүүдэй, Латинн Америкын хэдэ хэдэн оронуудай зүүнэй социалис партинуудтай харилсаа байгууланхайбди, хүгжөөнэбди. Энэ талаар һүүлэй жэлнүүдэй туршада эдэбхитэй ажал ябуулагдаа.

1969 оной уласхоорондын зүблөөнэй хараа шугамай ёһоор, КПСС эб найрамдал ба демократиин түлөө тэмсэлдэшье, мүн социализмын түлөө тэмсэлдэшье социал-демокрадуудтай харилсаа холбоо хүгжөөхөөр бэлэн байна. Тиихэдэ өөрынгөө үзэл сурталые, өөрынгөө революционно ёһо гуримые хазагайруулха ёһогүй. Теэд коммунистнуудай энэ хараа шугам социал-демокрадуудай баруунай удамаршадай зүгһөө нэтэрүү эсэргүүсэлтээр угтагдана. Манай парти хүдэлмэришэнэй хүдэлөөе монополис капиталай мэдэлдэ оруулха гэһэн, эб найрамдалай, демократиин, социализмын түлөө ажалшадай тэмсэлэй хэрэгые таһалдуулха гэһэн ямаршье хараа бодолтой эбсэшэгүй тэмсэл ябуулжа байгаа, саашадаашье ябуулха.

Нүхэдүүд! Арадай хэрэгэй түлөө тэмсэгшэдэй хуби заяанда хэзээ нэгэтэ тудаһан эгээн хүндэ хүшэр шалгалта коммунистнуудта тудаа. Зүгөөр бидэнэр Ленинэй иимэ үгэнүүдые һанадагбди:

«Революцида хизааргүй үнэн сэхэ байлга, арадта революционно үзэл сурталтайгаар хандалга болбол хэдэн арбаад жэл боложо аша үрынь гараха байгаашье һаань, хии талаар ошодоггүй юм». (Боти 21, 261 хууд.). Коммунистнуудай үзэл суртал социализмын бодото байдалда, оломиллион хүнүүдэй ухаан бодолдо, ажал хэрэгтэ гайхамшагта ургаса үгөө.

Советскэ Союзай коммунистнууд аха дүү коммунис, хүдэлмэришэдэй партинуудай өөһэдынгөө оронуудта хэжэ байһан асари ехэ ажал ябуулгые үндэрөөр сэгнэнэ. Энэ хүдэлмэри хүнгэн бэшэ, туйлай ехэ шэн габьяа гаргаха, манай ниитын агуу ехэ үзэл сурталда хизааргүй үнэн сэхэ байха туйлай ехэ эрилтэ табидаг гэжэ бидэнэр һайнаар мэдэнэбди. Мүнөөдэр бидэнэр манай соратнигууд — бүхы дэлхэйн коммунистнуудые нигэжэ үшөө дахин найдуулха хүсэлэнтэйбди: хүндэтэ ханинар, таанартай дайшалхы нягта нэгэл зэргэдэ манай парти хододоо ябаха!

Тэмсэл соогуур ушарһан туйлай ехэ хохидол тухайгаа бидэнэр хэзээдэшье мартахагүйбди. Коммунис хүдэлөөнэй геройнуудай нэрэнүүд, эрэлхэг зоригой, хүдэлмэришэн ангиин хэрэгтэ үнэн сэхэ байлгын үльгэр жэшээнүүд бүхы революционернүүдэй нангин дурасхаал боложо хододоо байха. Тэдэнэр Ленинэй партиин, социалис революциин илалта түгэс тугые түрүүлэн үргэһэн совет арадай нангин дурасхаал боложо хододоо үлэхэ юм.

Өөрынгөө интернациональна уялгаяа мэдэржэ, Советскэ Союзай Коммунис парти империализмда эсэргүү бүхы дэлхэйн тэмсэлэй саашадаа эдэбхижэхэдэ, тэрээндэ бүхы хабаадагшадай дайшалхы нэгэдэлые бэхижүүлгэдэ туһалха хараа шугамые уласхоорондын ажал ябуулгадаа саашадаашье бэелүүлжэ байха юм.

Бүхы дэлхэй дээрэ социализмын хэрэгэй бүрин хүсэдөөр илан мандахань зайлашагүй. Тиин энэ илалтын түлөө, ажалша арадай зол жаргалай түлөө хүсэ шадалаа гамнангүй тэмсэхэбди!

3. Эб найрамдалай, арадуудай аюулгүй байдалай түлөө Советскэ Союзай тэмсэл. Эзэрхэг түримхэй империалис политикада сохилто үгтэнэ.

Нүхэдүүд! Тоосоото үеын туршада Центральна Комитет, Советскэ правительство СССР-тэ коммунизм байгуулха амгалан эрхэ байдал хангахын тула, эзэрхэг түримхэй империалис хүсэнүүдэй ябуулгануудые элишэлхын, таһалдуулхын тула, социализмые, арадуудай эрхэ сүлөөе, эб найрамдал хамгаалхын тула бүхы хүсөөрөө оролдоо.

Эзэрхэг түримхэй ябуулгануудта шанга сохилто үгэхын хажуугаар, уласхоорондын шухала асуудалнуудые гуримшуулха, ондоо социальна байгуулалтатай гүрэнүүдтэй зохисотой, оршом байдалда таарамжатай байгаа һаань — һайн харилсаа байгуулха тааруу хараа бодол манай политикада бэелүүлэгдэдэг байгаа. Бидэнэр урдынхидаал мэтэ ниитын байгуулалтаһаа дулдыдангүйгөөр гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршон байха ленинскэ гол ёһые шууд сэхээр хамгаалжа байгаабди. Мүнөө энэ гол ёһо уласхоорондын хүгжэлтын бодото хүсэн болонхой.

Хурсаар табигдаһанһаа болоно гү, али ерээдүйн удха шанартай байһан дээрэһээ манай онсо анхарал хандуулһан уласхоорондын шухала асуудалнууд тушаа тогтохыемни зүбшөөгыт.

Нэн түрүүн Зүүн-Урдахи Азиин байдал тушаа. Дэлхэйн энэ районда США-гай хүтэлбэрилхы бүлэгүүд һүжэрөөһэн эзэрхэг түримхэй дайн американ арадта илалтын соло дуудалгаар бэшэ, харин олон арбаад мянган үхэһэн хүнэй хуурсагуудаар эрьежэ ерэнэ. Өөрынгөө орондо эзэн болохо гэһэн вьетнам арадай эрэлхэг зоригые сэрэгэй сэхэ добтолгооршье, хэлсээнүүдые таһалдуулха аргааршье, хүлһэншэдые бүри олоор хэрэглэхэ аргааршье хухалжа шадагдахагүй гэжэ юумые зүбөөр сэгнэдэг бүхы хүнүүдтэ ойлгосотой байна ёһотой.

(Үргэлжэлэлынь 4-дэхи нюурта).

НҮХЭР Л. И. БРЕЖНЕВЭЙ ЭЛИДХЭЛЭЙ ҮРГЭЛЖЭЛЭ

(Эхинииньь 2—3-дахи нюурнуудта).

Дайн сэрэгые «вьетнам шэнжэтэй» болгохо гэхэ гү, али Вашингтоной аша туһада вьетнамайхидые вьетнамайхидай гараар хюдаха, Камбоджо болон Лаосто эзэрхэг түримхэй дайе үргэдхэхэ — эдэ бүгэдэ Индохитадтахи бузар муухай дайнай шалбааг сооһоо Америкые гаргажа шадахагүй, эзэрхэг түримхэй дай үүдхэжэ, мүнөө үргэлжэлүүлжэ, энэ оронииие бузарлаһан хүнүүд бэеэ сагааруулжа шадахагүй. Вьетнамай асуудалые шиидхэхэ гансал зам бии. ДРВ-гэй правительствын, Урда Вьетнамай республикын саг зуурын революционно правительствын дурадхалнууд дотор, бидэнэрэй шууд сэхээр дэмжэжэ байһан дурадхалнууд дотор энэ зам эли тодоор заагданхай.

Вьетнамай, Камбоджын, Лаосой арадуудта эсэргүү эзэрхэг түримхэй империалис добтолгые болюулха эрилтэ Советскэ Союз шууд сэхээр табина. Манай орон Индохитадай баатар арадуудай үнэн сэхэ хэрэгые эдэбхитэйгээр дэмжэдэг тэмсэлшэ байгаа, байна, саашадаашье байха.

Дэлхэйн политикын ондоо нэгэ «тулалдаата газар» — дүтын Зүүн зүг юм. ОАР, Сири болон Иорданида Израилиин добтолон ороһоной һүүлээр ушарһан хемороото байдал — үнгэрһэн үеын туршада уласхоорондын харилсаанай хүгжэлтэдэхи эгээл шанга хемороон мүн.

Аха дүү социалис оронуудтай суг хамта бидэнэр эзэрхэг түримхэй ябуулгые зогсоохын, буруушаахын тула бүхы юумэ хээбди. ООН-ой Аюулгүйн Соведтэ бидэнэрэй зүгһөө энэ асуудал тон хурсаар табигдаһан юм. Манай эрилтээр Генеральна Ассамблейн онсо яаралтай сесси зарлагдаа һэн. СССР, аха дүү бусад оронууд дайе болюулха тухай ООН-ой шиидхэбэриие хэрэгсээгээгүй, Израильтай дипломатическа харилсаагаа таһалдуулаа. Эзэрхэг түримхэй добтолгодо дайруулагдаһан араб гүрэнүүдэй, нэн түрүүн ОАР-ай, Сириин бэеэ хамгаалха хүсэ шадалые һэргээн байгуулгадань манай орон туһалаа. Эдэ оронуудтай манай хани харилсаан жэлһээ жэлдэ бэхижэнэ.

Арабай Нэгэдэмэл Республика һаяхан шухала эдэбхи үүсхэл гаргаа. ООН-ой тусхай түлөөлэгшэ Ярринггын дурадхалые халан абажа, эзэмдэгдэһэн араб газар дээрэһээ Израилиин сэрэгүүдэй гарабал, Израильтай эбэй хэлсээ баталхаар бэлэн байһан тухайгаа тэрэ мэдүүлээ һэн. Тэрэшэлэн ойрын сагта Суэцкэ каналаар суднануудай тамаралгые һэргээхэ хэмжээнүүдые абаха тухай дурадхал ОАР оруулаа. Тиимэ дээрэһээ араб талын хараа бодол дүтын Зүүн зүгтэхи хемороое болюулхын тула бодото үндэһэ-һуури табижа үгэнэ гээшэ. Бүхы эдэ дурадхалнуудые Израилиин правительствын арсаһан ушар, мүнөө араб газарые Тель-Авивай эшэхэ нюургүйгөөр эзэмдэхэ гэһэн нюуса бэшэ мэдүүлгэнүүд болбол дүтын Зүүн зүгтэ амгалан байдал байгуулха замда хэн һаад хэнэб, энэ райондо дайнай аюултай гуламтын байһанай түлөө хэн гэмтэйб гэжэ эли тодоор хэлэжэ үгэнэ. Нэгэн доро Израилиин хэтэрхэйшүүлые тухирагшадай — эзэрхэг түримхэй империалис бүлэглэлнүүдэй зэбсэг болодог Американ империализмын, уласхоорондын сионизмын бузар муухай үүргэ бүри эли тодо боложо үгэнэ.

Гэхэ зуура, Тель Авив юумые бодомжотойгоор хаража үзэхэ зэргэтэй байгаа. Эзэлһэн хариин газарые абаад, хэһээгдэнгүйгөөр үлэхэмнай гэжэ Израилиин хүтэлбэрилхы бүлэгүүд һанана гээшэ гү? Дээрмэдэлгын добтолго хэһэнэй һүүлээр байгуулагдаһан эзэмдэгшэдэй булюу байдал эсэсэй эсэстэ өөдэлхэгүй юм. Тэрэ байдал Синайн элһэн дээрэ зэрэлгээтэжэ харагдадаг юумэн шэнги үгы болохо. Дүтын Зүүн зүгтэ политическэ гуримшуулга туйлаха болзорой саашадаа унжагайрха бүри дэлхэйн олониитын дураа гуталга, эзэрхэг добтологшые, тэрэниие хамгаалагшадые араб арадуудай үзэн ядалга бүри хүсөтэй болохо, Израилиин удамаршад өөрынгөө арадта, өөрынгөө орондо бүри ехэ хохидол ушаруулха юм.

Советскэ Союз араб ханинараа саашадаашье бата бэхеэр дэмжэжэ байха. Манай орон Аюулгүйн Соведэй саг үргэлжын гэшүүд болохо бусад оронуудтай суг хамта дүтын Зүүн зүгтэ политическэ гуримшуулгын уласхоорондын үндэһэ һуури байгуулха хэрэгтэ хабаадахаар бэлэн юм.

Тэрэниие туйлаһанай һүүлээр, манай хараалалжаар, бүхы энэ райондо дайн сэрэгые болюулха хэрэгтэ, тусхайлбал, Дундада далайе эб найрамдалай, хани эһоор оршон байлгын харилсаанай далай болгохо хэрэгтэ зорюулагдаһан саашанхи алхамуудые хаража болохо һэн.

Нүхэдүүд, эдэ жэлнүүдэй туршада манай гадаадын политическэ эдэбхитэй ажал ябуулгын шухалын шухала шэглэлнүүдэй нэгэн Европо байгаа.

Европын хэрэгэй бүхы ябасада совет-француз харилсаае һайжаруулга шухала, һайн үрэ дүнтэй байгаа. Франциин президенттэй һаяхан Москвада болоһон хөөрэлдөөнэй һүүлээр, политическэ талаар зүбшэлдэхэ тухай протокол доро гар табигдаһанай һүүлээр совет-француз харилсаанай арга боломжонууд үргэдөө. Манай арадуудай хани барисаан түүхын бата бэхи заншал эһоонуудта түшэглэнэ. Мүнөөшье манай гүрэнүүдтэ хабаатай ниитын үргэн хэрэг бии. Бидэнэр СССР Франци хоерой хоорондохи харилсаануудые саашадань хүгжөөхэ, гүнзэгырүүлхэ гэнэбди. Энэ хадаа уласхоорондын аюулгүй байдалай шухала эрхэ нүхэсэл гэжэ бидэнэр харанабди.

ФРГ-тэй хэгдэһэн манай харилсаануудта болоһон ехэхэн хубилалта Европын байдалда шэнэ ерээдүйе нээжэ үгэнэ.

Дайнай һүүлээрхи үеын туршада бидэнэр манай союзнигууд ба ханинар шэнги Европодохи бата бэхи эб найрамдалай үндэһэ һуури хадаа нэн түрүүн Европын гүрэнүүдэй хилэнүүдэй эбдэршэгүй байха ушарые хүтэлбэри болгодог байгаабди. Мүнөө хилэнүүдэй, тэрэ тоодо ГДР ФРГ хоёрой, мүн Польшын гүрэнэй баруун хилэнүүдэй эбдэршэгүй байлга ФРГ-тэй Советскэ Союзай ба Польшын баталһан договорнуудаар эли тодоор баталагданхай.

Нэрлэгдэһэн договорнуудые баталха тухай асуудалтай дашарамдуулагдан, Баруун Германида политическэ хүсэнүүдэй эрид хубаарилга боложо байна. Бонндо, мүн бусад зарим баруунай түб хотонуудта иимэ юрын үнэн юумэ ойлгоно гэжэ һаналтай: договорые баталха ябадалые унжагайруулбал, ФРГ-гэй бүхы политикада этигэлгын шэнэ хемороое түрүүлхэ, Европодохи политическэ оршон байдалые, уласхоорондын түгшүүрилтэ байдал һулаpуулха хараа бодолые муудуулха байна.

Советскэ Союз тушаа хэлэхэ болоо һаа, Совет-баруун Германиин договор баталхадаа абаһан уялгануудаа бэелүүлхээр бэлэн байна. Хэрбээ нүгөө талын зүгһөө договор соо хэлэгдэһэнэй эһоор, энэ договорой узэл бодолоор ажал ябуулгаяа бэелүүлээ һаань, ФРГ ба Европын социалис хубиин хоорондохи харилсаануудые гуримшуулха, һайжаруулха замай өөрынгөө хубиие бидэнэр дабажа гарахаар бэлэн байнабди.

Европодо һүүлэй үедэ болоһон һайн хубилалтанууд хадаа дэлхэйн хоёрдохи дайнһаа үлөөд, Европодо тохёолдоһон асуудалнууд бүрин шиидхэгдээ гэһэн удхатай бэшэ юм. Европын оршон байдалые һайжаруулжа үргэлжэлүүлхын, Европодо хамтын аюулгүй байдал хангаха хэрэгтэ урагшаа дабшахын, хоер талын, мүн ниитэ Европын үндэһэ һуури дээрэ хани харилсаагаа хүгжөөхын тула юу хэхэ хэрэгтэйб?

Европодохи оршон байдалые һайжаруулгада ниитэ Европын зүблөө зарлалга бүхы дээрээ туһалха байгаа. Мүнөө Европын олонхи гүрэнүүд энээниие дэмжэнэ. Тэрээндэ бэлэдхэл бодото политикын асуудал болгогдон табигданхай. Гэбэшье Европодохи түгшүүрилые һуладхалгада һаад хэхэ ябадал зогсоогдоногүй. Ниитэ Европын зүблөөе зарлахын тула үшөөл горитойхон хүсэл оролдолго энэ түбиин бүхы гүрэнүүд гаргаха болоно.

Энэ түби дээрэ оршон байдалай һайжархын түлөө Совет-баруун Германиин ба Польшын-баруун Германиин договорнуудай түргөөр хүсэндөө орохонь шухала байһаниинь мэдээжэ.

Тэрэшэлэн Баруун Берлинтэй холбоотой асуудалнууд гуримшуулагдаха ёһотой. Хэрбээ США, Франци, Англи бидэнэр шэнги Баруун Берлинэй оршон байха тусхай гуримые тодорхойлдог союзнигуудай хэлсээнүүдые хүндэлдэг, бэеэ даанхай социалис гүрэн байһан ГДР-эй оорынь эрхэ сүлөөс хүндэлдэг байгаа һаань, мүнөө боложо байһан хөөрэлдөөнүүд энээндэ хабаатай бүхы оронуудай, тэрэ тоодо Баруун Берлинэй хүн зондо ашатай туһатайгаар, амжалтатайгаар үнгэрхэ байгаа.

ГДР ба ФРГ хоерой хоорондо уласхоорондын эрхын ниитэ гуримда үндэһэлһэн адли тэгшэ эрхэ тогтоолго, тэрэшэлэн эдэ хоер гүрэнүүдые ООН-до абалга мүн лэ шухала зорилго болоно.

Мюнхенскэ хэлсээе эхинһээ абаад үндэһэгүй гэжэ мэдэрхэ тухай Чехословакиин Социалис Республикын зүб эрилтые дүүргэхэ ябадал бага бэшэ удха шанартай байха юм.

Нүхэдүүд! Буу зэбсэг хуряалга мүнөөнэй уласхоорондын шухалын шухала асуудалнуудай нэгэн юм. Дайнай аюулые бага болгохо тодорхой аша үрэ дүнгүүдые туйлахые, буу зэбсэг яаралтайгаар гаргалга зайлашагүй хохидол гэжэ арадуудай ойлгон дадахагүй ябадал туйлахые бидэнэр хүсэнэбди.

Тоосоото үеын туршада ядерна буу зэбсэг тараахагүй тухай договор бэлэдхэгдэжэ, хүсэндөө ороо. Бүхы гүрэнүүдэй, тэрэ тоодо бүхы ядерна оронуудай, энэ договорто хабаадалсаа үгышье һаань, ядерна дайнай болохо аюулые тэрэ мэдээжээр бага болгоно. Мүнөө ФРГ, Япони, Итали болон бусад оронуудай энэ договор доро гараа табижа, баталха гээшэ шухала болонхой.

Ядерна зэбсэгые замбуулинда, тэрэшэлэн далайн ёорто хадагалжа байлгые хориһон договорнууд баталагдаа. Теэд энэ туйлалта—түрүүшын лэ алхамууд болоно. Ядерна элшэ хүсэнэй имагтал амгалан зорилгоор хэрэглэгдэжэ байхые туйлаха гээшэ манай уг зорилго юм.

Стратегическэ буу зэбсэг гаргалгые барид гэхэ тухай хэлсээе бидэнэр США-тай хэнэбди. Энэ хэлсээе һайнаар үнгэргэлгэ ракетнэ зэбсэгүүдые яаралтайгаар гаргаха шэнэ түлхисые болюулжа, зохёон байгуулгын зорилгодо ехэ мүнгэ зөөри гаргажа үгэхэ арга боломжо олгохо байгаа. Эдэ хэлсээнүүдэй һайн аша үрэ асархые бидэнэр хүсэнэбди.

Юрэнхы дээрээ буу зэбсэг хуряаха тухай хэлсээн, тиихэдэ илангаяа сэрэгэй-техническэ шэнжэтэй хурса асуудалнуудай табигдаһан хэлсээнүүдтэ хоер талын аюулгүй байдалай аша туһые тон адляар хараада абалсаа һаа, али нэгэн талын булюу байдал олохо гэһэн һэдэлгэ гаргаагүй һаань, иимэ хэлсээнүүд аша үрэтэй байжа шадаха гээд онсолон тэмдэглэхэ хүсэлэн бии.

Ядернашье, мүн юрыншье буу зэбсэг түргөөр гаргалгые болюулхын түлөө, буу зэбсэг хуряахын түлөө тэмсэл — бүгэдэ ниитээрээ бүрин хүсэдөөр хуряаха хүрэтэр—КПСС-эй, Совет гүрэнэй гадаадын политическэ ажал ябуулгын шухала шэглэлнүүдэй нэгэн саашадаашье байха.

Һүүлэй жэлнүүдэй туршада капиталис дэлхэйн оронуудтай СССР-эй байгуулһан харилсаанууд ехэ эдэбхитэй, олон талын байгаа. Тэдэнэй зарим нэгэнтэй уласхоорондын политикын юрэнхы асуудалнуудаар харилсаан үргэдхэгдөө, бэе бэеэ һайнаар ойлголсолгодо туһалдаг политическэ зүбшэлдөөнүүд хэгдэдэг болоо. Экономическа ба научно-техническэ холбоонууд горитойхон һуури эзэлдэг болоо, зарим ушарта тэдэ холбоонууд удаан сагай үндэһэ һуури дээрэ табигдана. Жэшээлхэдэ, бидэнэр — бэе бэедээ аша туһатайгаар — Волгын автомобильна завод бариха талаар Италитай, газай индустри, тэрэ тоодо Советскэ Союзһаа баруун Европо ошодог газопровод табилгада, Австритай, мүн бусад зарим оронуудтай харилсаа байгууланхайбди. Францида металлургическа томо барилга бодхоолгодо Советскэ Союзай хабаадаха тухай хэлсээн һаяхан баталагдаа. Алас-Дурнада шэнэ порт барилгада Японой фирмэнүүд хабаадаха байна. Мүн бусад томо проектнүүд зүбшэн хэлсэгдэжэ байна. Эдээндэ хабаадаха талынхид энээгээр ехэтэ һонирхоно.

Бидэнэр манай хүршэнэртэй байгуулагдаһан харилсаанда урдынхидаал мэтэ ехэ анхарал хандуулнабди. Финляндитай хүршэ эһоор байлга, хани харилсаан бэхижэжэ үргэлжэлһөөр; Афганистан ба Ирантай байгуулагдаһан харилсаан амжалтатайгаар хүгжэнэ; Пакистантай, Турцитай тааруу харилсаанууд тогтоогдонхой; Швецитэй холбоомнай бэхи шэнжэтэй.

Индитэй байгуулһан хани эһоной харилсаамнай горитойгоор хүгжөө. Индиин правительствын эб найрамдалда дуратай, уласхоорондын хэрэгтэ бэеэ даанхай хараа бодол баримталдаг ушар, хоёр оронуудай арадуудые урдын заншалай ёһоор холбоһон хани барисаанай мэдэрэл—эдэ бүгэдэ совет-индиин хани харилсаанда туһална.

Японтой байгуулагдаһан хоёр таладаа аша туһатай харилсаануудые саашадань үргэдхэхэ бага бэшэ арга боломжые бидэнэр харанабди. Гэбэшье «газарай асуудал» гэдэгые хэрэглэхэ гэһэн Японой зарим бүлэгүүдэй һэдэлгэ совет-япон харилсаанда туһатай бэшэ байһаниинь ойлгосотой. Энэ харилсаае договорой үндэһөөр бүрин гуримшуулха ябадалда Японд байһан хариин сэрэгүүдэй бааза һаад хэнэ. Гэхэ зуура иимэ гуримшуулга болбол хоёр оронуудай арадуудай үни удаан сагай аша туһатай, Алас-Дурна зүгтэ, номгон далай дээрэхэ эб найрамдалай аша туһатай таарап зохилдохо байгаа.

Америкын Холбоото Штадуудтай Советскэ Союзай байгуулһан харилсаанууд тухай мүнөө хэлэхэмни. Совет-американ харилсаануудые һайжаруулга совет ба американ арадуудай аша туһада, эб найрамдал бэхижүүлгын аша туһада туһатай байха һэн. Зүгөөр дэлхэйн элдэб районуудта США-гай хэдэг түримхэй ябуулгануудай хажуугаар гаража шадахагүй байнабди. Һүүлэй үедэ Америкын захиргаанууд уласхоорондын хэдэ хэдэн асуудалнуудаар, тэрэ тоодо Советскэ Союзай аша туһада хабаатай асуудалнуудаар өөрынгөө хараа бодолые бүри шангадхаа. Америкын гадаадын политикын олон дахин хоймодохо ушарнууд Холбоото Штадуудтай хэрэг ябуулгые орео болгоно. Энэнь саг зуурын бодол баримталһан дотоодын политическэ али нэгэн ябуулгануудтай холбоотой хаш.

Бидэнэр СССР США хоерой хоорондохи харилсаануудые һайжаруулжа болохо гэһэн энэ үндэһэ баримталнабди. Капиталис оронууд тушаа, тэрэ тоодо США тушаа манай гол хараа шугам гэбэл, амгалан эһоор эргэ оршон байха гол эһые бодото дээрэнь шууд сэхээр, хүсэдөөр бэелүүлхэ, хоёр таладаа ашатай холбоо хүгжөөхэ, тиихэдэ энээндэ бэлэн гүрэнүүдтэй эб найрамдал бэхижүүлхэ асуудалаар харилсаа байгуулха ябадал болоно. Тиимэ гүрэнүүдтэй хоёр талын тиимэ харилсаанда тогтууритай шэнжэ оруулхые хүсэхэ байнабди. Теэд бидэнэр хэлсээнэй столдо һуужа, арсалдаата асуудалнуудые шиидхэхэ үнэн сэхэ хүсэлэнтэй гү, али «хүсэ баримталгын» политикые бэелүүлхэ һэдэлгэтэй ушараагүйбди гэжэ хараха баатай болонобди.

Империалистнууд өөһэдынгөө эзэрхэг түримхэй ябуулгануудые нюуха гэхэдээ, «совет аюул» тухай хуурмаг шашалдаае дахинаа һэргээхэ һэдэлгэ гаргана. Тэдэнэр иимэ аюулай тэмдэгые Индиин далайн гүн соошье, Кордельерэй оройдошье бэдэрдэг. Хэрбээ НАТО-гой дурамбайгаар хараха болоо һаа, Европын дайда дээрэ совет дивизинүүдэй баруун тээшээ һүрэхөөр бэлэн байһанһаа ондоо юумэн харагдадаггүй.

Зүгөөр Советскэ Союзда харша һэдэлгэнүүдые тохохо гэһэн ябадал арадуудые мэхэлхэгүй. Тон ехэ харюусалгатайгаар бидэнэр иигэжэ мэдүүлнэбди: газар тухай эрилтэ хэндэшье табидаггүйбди, бидэнэр хэндэшье зананагүйбди, хэндэшье добтолхоёо бэлдэнэгүйбди, бидэнэр бүхы арадуудай сүлөөтэйгөөр, бэеэ даанхайгаар хүгжэхые хүсэнэбди. Гэбэшье ультиматумай, хүсэ хэрэглэлгын хэлээр бидэнтэй хөөрэлдэхэ гэжэ хэншье бү туршаг.

Манай хилэнүүдэй ойртоо хүртэшэгүйе ямаршье добтолгоһоо хамгаалхын, социализмын туйлалтануудые хамгаалхын түлөө манайда бүхы юумэн — эб найрамдалда дуратай үнэн сэхэ политикашье, сэрэгэй түгэс хүсэншье, мүн совет арадай бата жагсаалшье бии.

Нүхэдүүд! Гитлеровскэ Германиие, милитарис Японииие бута сохиһоной һүүлээр хорин табан жэлэй ойе тоосоото үе түгэсхэбэ. Энэ агууехэ илалтын аша үрэнүүд мүнөөнэй уласхоорондын бодото байдал дээрэ бэелэн мандана. Совет арад иимэ хүшэр хүндэ тэмсэлээр туйлагдаһан бүхы юумэеэ нангинаар хамгаалжа байдаг.

Манай арад хорин табан жэлһээ дээшэ болзор соо амгалан тайбан байдалда ажаһууна. Энэ хадаа манай партиин гадаадын политикын асари ехэ туйлалта гэжэ харанабди. Хорин табан жэлэй үе соо хүн түрэлтэн дэлхэйн дайн сэрэгһээ абарагданхай. Арадуудай энэ түүхэтэ туйлалтада совет орон, тэрэнэй гадаадын политика бага бэшэ хубитала оруулаа. Гэхэ зуура эзэрхэг түримхэй, милитаризмын хүсэнүүд хашуулагдаашье һаа, аюултай байһан зандаа. Дайнай һүүлэй жэлнүүдэй туршада тэдэнэр элдэб янзын хэмжээнэй гушa гаран дай, зэбсэгтэ хеморолдооe үүдхээ. Мүн дэлхэйн шэнэ дайнай аюул хүсэдөөр усадхагданхай гэжэ тооложо болохогүй. Энэ аюулай бэелүүлэгдэхэгүйе туйлаха—энэ хадаа эб найрамдалда дуратай бүхы гүрэнүүдэй, бүхы арадуудай эгээн дүтын хэрэг мүн.

Империализмын эзэрхэг түримхэй политикада эсэргүүгээр эб найрамдал эдэбхитэйгээр хамгаалгын, уласхоорондын аюулгүйе бэхижүүлгын политикые Советскэ Союз табина. Энэ политикын гол шэглэлнүүд һайн мэдээжэ. Манай парти, манай Совет гүрэн социализмын аха дүү оронуудтай, эб найрамдалда дуратай бусад гүрэнүүдтэй хани харилсаатайгаар, бүхы дэлхэйн оломиллион арад олониитын халуун дэмжэлгээр энэ талаар олон жэлэй туршада тэмсэл ябуулна. Тиигэжэ эб найрамдалай хэрэгые, арадуудай хоорондохи хани барисаае хамгаална. Мүнөөнэй оршон байдалда энэ тэмсэлэй тодорхой иимэ гол зорилгонууд табигдана гэжэ КПСС харана.

Нэгэдэхинь.

— Зүүн урдахи Азиин ба дүтын Зүүн зүгтэхи дайнай гуламтануудые усадхаха, эзэрхэг түримхэй добтолгодо дайруулагдаһан гүрэнүүдэй, арадуудай хуулита эрхэнүүдые хүндэлхэ үндэһөөр эдэ районуудта политическэ гуримшуулгые туйлаха ябадалда туһалха.

— Эзэрхэг түримхэй ба уласхоорондын һүйдхэлтэ ямаршье ябуулгануудта дары шанга сохилто үгэхэ. Тиихын тула Нэгэдэмэл Нацинуудай Организациин арга боломжонууд бүхы хүсөөрөө хэрэглэгдэхэ ёһотой.

— Арсалдаата асуудалнуудые шиидхэхын тула хүсэ хэрэглэхэ, мүн тэрэниие хэрэглэхэ тухай занаха ябадалһаа арсалта уласхоорондын байдалай хуули болохо ёһотой. Энэ хараа бодолые хубаалдадаг оронуудта зохихо хоёр талын гү, али хүршэ оронуудай договор баталхые Советскэ Союз өөрынгөө талаһаа дурадхана.

Хоёрдохинь.

— Дэлхэйн хоёрдохи дайнай һүүлээр Европодо болоһон хилын хубилалтануудые бүрин хүсэдөөр мэдэрхэ ябадалые хүтэлбэри болгохо. Энэ түби дээрэ шанга байдалые һуларуулгада, амгалан тайбан байлгада үндэһэн хубилалта хэхэ, ниитэ Европын зүблөө зарлалгые, мүн амжалтыень хангаха.

— Европодо хамтын аюулгүйе хангахын тула бүхы хүсөөрөө оролдохо. Бидэнэр бэеэ хамгаалха Варшавын договорто хабаададаг гүрэнүүдтэй суг хамта энэ договорые, мүн Хойто-Атлантическа Союзые нэгэн доро үгы хэхэ гү, али түрүүшын алхам болохо сэрэгэй эмхинүүдые усадхахаар бэлэн байһан тухайгаа бидэнэр баталнабди.

Гурбадахинь.

— Ядерна, химическэ, бактериологическа буу зэбсэгые хориһон договорнуудые баталха.

— Ядерна буу зэбсэгые бүгэдөөрөө хаа хаанагүй, тэрэ тоодо газар дорошье туршалгые болюулха ябадал туйлаха.

— Дэлхэйн элдэб районуудта ядерна зэбсэггүй байдал байгуулгада туһалха.

— Ядерна зэбсэгтэй гүрэнүүдэй ядерна зэбсэг хуряахые, иимэ зорилгоор ядерна табан оронуудай—СССР, США, КНР, Франци, Англиин конференци зарлахые хүсэнэбди.

Дүрбэдэхинь.

— Бүхы янзын буу зэбсэг түргөөр гаргаха ябадалые болюулхын түлөө тэмсэлээ эдэбхижүүлхэ. Буу зэбсэг хуряаха асуудалые бүхы талаһаань зүбшэн хэлсэхын тула бүхэдэлхэйн конференци зарлаха тухай дурадхал оруулнабди.

— Бидэнэр хариин сэрэгэй бааза усадхахые ... Сэрэгүүдэй байһан аюултай районуудта, нэн түрүү... пын түбтэхи зэбсэгтэ хүсэнүүдые, буу зэбсэг хорооли... нэбди.

— Дайн сэрэгэй зүндөө болохын гү, али зорюутаа... гын, мүн тэдэнэй уласхоорондын хемороон, дайн сэрэ... һүжэрхэ аюулые бага болгохо хэмжээ ябуулгануудые ... туһатай гэжэ бидэнэр тоолонобди.

Сэрэгэй гаргашые, нэн түрүүн томо гүрэнүүдэй ... гаргашые хороохо тухай хэлсээ хэхээр Советскэ Со... байна.

Табадахинь.

— Үлэһэн колониальна гуримуудые усадхаха тухай ... шиидхэбэринүүд бүрин хүсэдөөр дүүргэгдэхэ ёһотой. ... яһанай, зүһэ шарайн илгаа гаргаха ябадал бүгэдэ ни... руушаалгада, эсэргүүсэлтэдэ хүртэхэ болоно.

Зургаадахинь.

— Советскэ Союз харилсаа тогтоохые хүсэдэг гү... тэй бэе бэедээ ашатай туһатай бүхы талын хари... гүнзэгырүүлхээр бэлэн байна. Байгаалиин баялигые ... ха, байгаалиин энергетическэ болон бусад нөөсэ ... ашаглаха, транспорт болон хэлхеэ холбооe хүгжөөх... аюултай, таранги үбшэнүүдые һэргылхэ, усадхаха, ... лин дэлхэйе, бүмбэрсэг дэлхэйн далайнуудые ... ашаглаха талаар асуудалнуудые шиидхэхэ хэрэгтэ ... хүсэдэг гүрэнүүдтэй хамта хабаадахаар манай орон ... на.

Эб найрамдалай, уласхоорондын хани харилсаа... арадуудай эрхэ сүлөөгэй, бэеэ даанхай байдалай түлөө ... партиин тэмсэлэй программа гол зүйлнүүдээрээ иимэ ...

Тиин эб найрамдалай, арадуудай хоорондохи хани ... най политикые шууд сэхээр ябуулха зуураа, Советскэ Со... периализмда эсэргүү шууд сэхэ тэмсэл түгэлдэр зори... саашадаашье ябуулха, эзэрхэг түримхэйшүүлэй һүйдхэл... гануудта, мэхэтэй аашануудта хатуу сохилто үгэхэ ... нэр мэдүүлнэбди. Бидэнэр урдынхидаал мэтэ демокра... циональна сүлөөрэлгын, социализмын түлөө арадуудай ... лые хэлбэришэгүйгөөр дэмжэжэ байхабди.

Нүхэдүүд! Эндэ хэлэгдэһэнэй ёһоор, үнгэрһэн табан жэ... уласхоорондын политикын талаар манай партиин, гүрэнэй ... хитэй, оролдосо ехэтэй ажал ябуулгын жэлнүүд байгаа.

Харин уласхоорондын хэрэгтэ бүхы юумэн ганса... гү, али манай ханинарһаа дулдыдадаггүй ха юм. Хараа... рилго тээшээ һанаһанда хүрэмэ түргөөр хаа хаанагүй ... шадаагүйбди. Хэдэ хэдэн шухала хэмжээнүүд эсэстээ хүр... үшөөл бэелүүлэгдээгүй, тэдэнэй удха шанар хожомоо бүх... жээгээрээ элирэн гараха юм. Гэбэшье юрэнхы үрэ дүн ... бан жэлэй туршада ехэ аша туһа асарагдаа. Манай Эх... уласхоорондын байдал бэхижээ, тэрэнэй нэрэ хүндэ ургаа, ... хүнүүдэй амгалан ажал найдамтайгаар хангагданхай.

II.

МҮНӨӨ ҮЕДЭ ПАРТИИН БЭЕЛҮҮЛХЭ ЭКОНОМИЧЕСКА ПОЛИТИКЫН ГОЛ АСУУДАЛНУУ

Нүхэдүүд! Табин жэлэй урда тээ гүрэнэй экономическа хүгжэлтын түсэбые—ГОЭЛРО-гой түсэбые түүхэдэ түрүүшынхеэ үргэн ехэ зүбшэн хэлсэлгэдэ табихадаа. ороной экономическа хүгжэлтын асуудалнуудай партиин ба Совет засагай гол анхаралда байдаг болоһые «эгээн золтой үе саг» гэжэ В. И. Ленин нэрлэһэн юм. Съезднүүд, зүблөөнүүдые «ажахын амжалта шалгаха органууд, ажахын байгуулалтада бидэнэй ёһотой һайнаар һуража шадаха органууд» болгохо гэжэ Ленин уряалаа бэлэй. (42-дохи том, 156—157-дохи нюурнууд).

Манай партийна съезднүүд үнэхөөрөө тиимэ органууд болонхой. Экономико гээшэмнай, Ленинэй уридшалан зааһандал адляар, парти ба гүрэнэй гол шухала политика, тэрэнэй ... таһаа совет общественын коммунизм тээшэ шууд түргэн дэ... гын, манай социалис гүрэнэй уласхоорондын байдалай ула... тажалгын шиидхэхы ёһоор дулдыдаха политика болоно.

Партиин Центральна Комитет энэ шухала шэглэлээр ... бүтээһэн ажал хүдэлмэриингөө түлөө тоосоходоо, наймада... бан жэлые совет арад нэрэтэй солотойгоор дүүргээд, ком... мын материально-техническэ үндэһэ һуури байгуулха, ... гоо хүсэ шадалые бэхижүүлхэ, арад зоной байдал улам ... руулха ябуулгаар урагшаа шэнэ, ехэ алхам хээ гэжэ хэлэх... сэд дүүрэн үндэһэ баримтатай байна.

1. Наймадахи табан жэлэй гол дүнгүүд ба партиин экономическ... политикын зорилгонууд

1966—1970 онуудта арадай ажахые хүгжөөлгэ

Экономикын талаар табан жэлэй гол дүн юуб гэхэдэ, арадай ажахын дэлисэ далайса горитойгоор нэмэһэн, хүгжэлтэнь түргэдэһэн, шанарайнь тала һайжарһан байна.

XXIII съездын Директивэнүүд экономическа гол тоо баримтануудай талаар амжалтатай дүүргэгдээ. Национальна доход 38—41 процентээр нэмэхэ гэжэ хараалагдаһан байгаа; үнэндөө ургалтань 41 процент болоо. Промышленна үйлэдбэрилгэ 47—50 процентээр дээшэлхэ даабаритай аад, 50 процентээр нэмэһэн байна. Ажалшадай байдал улам һайжаруулха шухала шухала тоо, баримтануудай талаар Директивэнүүдэй даабаринууд үлүүлэн дүүргэгдээ.

Наймадахи табан жэл бүхы дээрээ хараалагдаһанһаа һураггүй ехэ үрэ дүнгүүдые туйлаа.

ДОЛООДОХИ, НАЙМАДАХИ ТАБАН ЖЭЛНҮҮДЭЙ ҮЕДЭ АРАДАЙ АЖАХЫН ХҮГЖЭҺЭН ШУХАЛА ҮРЭ ДҮНГҮҮД ИИМЭ
(Сасуудхагдаһан сэнгээр; нэмэлтэнь миллиард түхэригөөр, ургалтань процентээр)

	Долоодохи табан жэл (1961—1965 онууд)		Наймадахи табан жэл (1966—1970 онууд)	
	Бүхыдөө нэмэһэниинь	1965 оноймхиие 1960 онтой жэшэһэн процент	Бүхыдөө нэмэһэниинь	1970 онойхиие 1965 онтой жэшэһэн проц.
Ниитын хамтадхамал продукт	113	137	175	142
Хэрэглэмжэдэ ба нөөсэлэлгэдэ ашаглагдаһан национальна доход	45	132	77	141
Промышленностиин продукци	84	151	125	150
Тэрэ тоодо:				
«А» бүлэг	66	158	91	151
«Б» бүлэг	18	136	34	149
Хүдөө ажахын продукци (жэл соохи дундуур үйлэдбэрилгые үнгэрэгшэ табан жэлэйхитэй жэшэхэдэ)	7,1	112	14,0	121
Капитальна хүдэлмэридэ һомологдоһон мүнгэнэй хэмжээн (табан жэлэй туршада)	77	145	104	142
Янза бүриин транспортаар ашаа зөөлгэ — миллиард тонно-километрээр	878	147	1061	138
Розничнэ худалдаа наймаан	26,1	134	50,2	148

Хэрэглэмжэдэ, нөөсэлэлгэдэ ашаглагдаһан ороной национальна доход үнгэрэгшэ табан жэлэй үедэ дунда зэргээр жэл соо 5,7 процент нэмэһэн аад, мүнөө 7,1 процентээр нэмээ. Үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ тон шухала тоо, баримта—ниитын ажалай бүтээсэ долоодохи табан жэлэй үедэ 29 процент нэмэһэн аад, наймадахи табан жэлэй туршада 37 процентээр нэмэһэн байна.

Экономикын үндэһэ һуури болгошо хүндэ промышленность улам саашадаа хүгжөөгдөө. Техническэ дэбжэлтэ тодорхойлдог һалбаринууд — электроэнергетикэ, химическэ ба нефтехимическэ промышленность, машина бүтээлгэ, илангаяа радиоэлектронико ба прибор бүтээлгэ булюу түргэнөөр хүгжөөгдөө. Эдэ һалбаринуудай продукциин удельнэ хэмжээн промышленна ... лэдбэрилгын ниитэ хэмжээн дотор 28 процентһээ 33 про... хүрэтэр нэмээ. Хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленность ... нөөр хүгжэһэн байна. Арадай хэрэглэлэй эд товар үйлэдбэ... гаргалга табан жэлэй турша соо 49 процентээр нэмээ. ... урда тээхи бүхы табан жэлнүүдэйхиһээ 2 дахин шахуу ... промышленна продукци гансахан 1970 ондо бүтээгдээ гэжэ ... лэхэдэ, үйлэдбэрилгын мүнөөнэй далайсань бүри эли тодо ... үгэхэ.

1966—1970 онуудта промышленна продукци үйлэдбэ... али зэргээр ургаһые доро үгтэхэ таблица элирхэйлэн хар...

	1965 он	1970 он	1970 онойхиие 1965 онтой ...
Электрын элшэ хүсэн — миллиард киловатт-часаар	507	740	146
Нефть (газай конденсадые оруулалсан) — миллион тонноор	243	353	145
Нүүрһэн — миллион тонноор	578	624	108
Газ — миллиард кубическа метрээр	129	200	155
Булад—миллион тонноор	91	116	127
Хара металлай прокат—миллион тонноор	71	92	130
Машина бүтээлгын ба металл эд болгоһон продукци — миллиард түхэригөөр	51	88	174
Багсаагдаһан хэмжээтэй минеральна үтэгжүүлгэ—миллион тонноор	31	55	177
Синтетическэ дабирхай ба пластмасса — мянган тонноор	803	1672	208
Цемент — миллион тонноор	72	95	132
Янза бүриин бүдүүд — миллиард дүрбэлжэн метрээр	7,5	8,9	118
Оёмол зүйлнүүд—миллиард түхэригөөр	9,0	15,9	177
Арһан гутал — миллион паар	486	676	139
Радиоприемнигууд ба телевизорнүүд (холуур дамжуулдаг) — миллион хэһэг	8,8	14,5	164
Гэртээ хэрэглэхэ холодильнигууд миллион хэһэг	1,7	4,1	247

Хүдөө ажахы хүгжөөлгөөр үнгэрэгшэ табан жэл соо ... ехэ амжалтанууд туйлагдаа. Хэдэ хэдэн шалтагаанууд дээрэ... энэ һалбаримнай мүнөөдөө манай экономикын эгээн орёо, ... бэрхэтэй һалбари байһаар. Тиимэл ушарһаа партиин хүдэлм... риин, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй, промышленностиин ... тусхайта һалбаринуудай хүдэлмэрилэгшэдэй ехэ амжалтануу... туйлаһаниинь сэдьхэлыемнай ханаана.

(Үргэлжэлэлынь удаадахи номерто гараха).

Редактор Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Гор. Улан-Удэ типография управления по печати при Совете Министров БурАССР Н-04430. Заказ № 920.